

NAGYVÁRAD

Főszerkesztő: HEGEDŰS NÁNDOR

Felelős szerkesztő: MARÓT SÁNDOR

MEGJEGYZÉSEK

egy cikkről, amely a lakásvissza-
élésekkel foglalkozik

*

Marcus István művészeti főfelügyelő ollából való kétségkívül az az érdekes cikk, mely a Hétfői Kurir című nagyvárad-i lap hasábjain tegnap megjelent a lakásnizériáról. A cikk a lakásnyomorúságot vázolja és arra a konklúzióra jut, hogy van Nagyváradon lakás, csak fel kell jutni. Teszi pedig ezt a megállapítást arról az apropóból, hogy a lakásbizottság ülésén kiderült volna, hogy Berdach Jenő orotechnikus 300 ezer leiert árulja a lakását.

A cikk nagyon komoly és nyugodt-langu és szívesen ismerjük fel benne a óhiszemiséget is. De azért a tézissel szemben szorongó aggodalmaink vannak. A lakásbizottság hatodik esztendejében igen vezélyesnek tartjuk a régi harcias jelszó elujtását, hogy van lakás, csak ki kell üríteni. Veszélyesnek tartjuk, mert a ekvirálható lakások és lakrészek felkutatása eddig mindig egyoldalú szempontok szerint történt és mi ennek az egyoldalú irányzatnak a megváltoztatásában nem bízunk.

Nem tudjuk méltányolni azt a felfedezést sem, hogy a lakásokkal üzerkedés törénik. Ebben friss szenzáció nincs. A lakások adás-vétele terén évek óta szemérmetlen üzleti forgalom alakult ki. Nem védjük természetesen az üzerkedést, de nem tudunk lelkesedni azért, hogy a szóbanforgó Berdach nevű úr ellen rendőrségi vizsgálat indult meg a lakásspekuláció miatt, mint hogy úgy tapasztaljuk, hogy a felháborodás csak arra lobbant fel és a vizsgálatot csak akkor rendelik el, ha a Berdachok manipulálnak a lakásokkal. A lakásbizottság már egyszer hivatalosan konstátálta, hogy olyanok is drága pénzért adják tovább a lakásukat, akik közhivatali minőségüknek köszönhetik az otthonukat, de vizsgálatról ezek ellen soha nem hallottunk. Nem habozunk kijelenteni, hogy sokkal elítélendőbbnek tartjuk, ha valaki akkor seftel a lakásával, ha azt közérdek címén a törvény és rendeletek erejénél fogva, magasabb állami szempontból kapta, mintha az csereberélt pénzért a lakását, aki ehhez a lakáshoz minden hatóság asszisztencia nélkül jutott hozzá. Minthogy pedig attól tartunk — az egyoldalú lakáspolitikát folytatn, — hogy csakis a Berdachok ellen fog irányulni a lakásfelkutatás, ellenben más társadalmi rétegek tovább is mentesülnek lakás-spekulációjukban a megtorlás alól, — Marcus István jelszavának tapsolni nem tudunk. Mi különben általánosságban is ellenségei vagyunk minden megszorító rendszabálynak és minden újabb szigorító intézkedésnek, mert a tapasztalatok arról győzték meg bennünket, hogy ezek ugyan rendet nem teremtenek, a célt el nem érik, ellenben illegális jövedelmek új forrásaiá válnak.

A gazdag embernek ezután is lesz lakása, a szegény ember pedig ezentúl is hiába álmodik a maga kétszobás polgári tűzhelye után.

De örvendünk, hogy a lakástémát olyan tiszteletreméltó publicista pendí-

tette meg, mint Marcus István, mert nála bizonyára megértő visszhang kél arra a régi panasza, amit mi már nem egyszer elzokogtunk. Igazságosnak tartja-e ő, hogy a lakások, vagy helyesebben: lakrészek, szobák rekvirálása is olyan egyoldalúsággal történjék, mint eddig? Mi azt hisszük, meg lehet ítélkezni azon, hogy az imperium hatodik évében is még mindig csaknem kizárólag a nemromán lakosságnál rekvirálnak, ellenben a város román társadalmi semmiféle törvényben le nem fektetett mentességet élvez a rekvirálás alól. Valahányszor olvassom, hogy a lakásbizottság újból felül fogja vizsgálni a rekvirált szobák felmentését, mindig átjár a fájdalmas igazságtalanság érzete. Mert nem azt kellene felülvizsgálni, hogy hol nincs már rekvirált szoba, hanem hogy hol van még mindig rekvirált szoba és hol nem volt soha rekvirált szoba, ahol pedig lehetne. Mert — beszéljünk letemptítva — nem méltányos beosztás az, hogy némely igen szűkös lakásban évek óta rekvirált úr lakik, ellenben némely igen tágas lakásban soha nem vettek igénybe egyetlen kuckót sem. A hazafias kötelességteljesítésben egyformán kell osztozkodni és mi nem értjük meg se, hogy sem, hogy nemzeti hovatartozandóság szerint miért lehet egyeseknek sikeresebben idegenkedni a hivatlan lakótól, mint másnak, miért lehet bizonyos hazafias cselekedeteket csaknem teljesen a kisebbségi társadalomra hárítani, mert hiszen, hogy patriotikus célokot követelik meg a tisztiek és tisztviselők elkvártélyozását, ez nem kétséges, ezt ezerszer elismételik. Amíg meg nem dől az az iratlan, de mégis élő szabály, hogy a többségi nemzet tagjainak lakásai a rekvirálás alól úgyszólván az egész vonalon mentesek, ellenben lehetséges az, hogy egy kisebbségi nemzethez tartozó orvos három szobájából is elveszzen egyet, addig a lakások intenzív felkutatásának eszméje nem lelkesít, hanem ijedelemmel száll meg bennünket.

Bizonyára Marcus István is hallott róla, hogy ha valaki nem rekvirál, hanem saját maga vesz ki egy szobát valahol, ezer s kétezer leit is kell fizetnie érte havonként. A mi jogérzékünk nem tud megnyugodni abban, hogy sokan értékesíteni tudják a mai árviszonyoknak megfelelő bér mellett egy, vagy két szobájukat, amelyek bérbeadása számos családra egzisztenciális kérdés, ellenben ugyanekkor százával vannak nyomorgó magyar családok, özvegyek, nyugdíjasok, akik éhezve nézik, hogy lakásuk elrekvirált fertályában háromszáz leiert lakik valaki, holott ennek a potyán elbirtokolt szobának a béréből legalább sóvány emnivalójukat meg tudnák vásárolni. Nem humánus dolog, hogy nyomorgó családok százainál hat év óta csaknem ingyen lakjanak tisztiek, vagy tisztviselők és ugyanakkor nagyon tehetős urak lakásaiba még soha rekviráló cédulával senki a lábát be nem tette, csak azért, mert ezeknek a lakásoknak a főbérleti nemzeti hovatartozandóság szempontjából szerencsés csilagzat alatt születtek. Az volna az egyedül igazságos lakásrassza, ha azt mondanák: nézzük meg kinél van évek óta olcsó kényszerlakó és tegyük át ezt a kellemetlen vendéget most olyan lakásba, ahol még soha nem rekviráltak, ha a családtagok

száma és elhelyezése a rekvirálást megengedi és ennél az átcserelésnél nem szabad figyelmen kívül hagyni, hogy a város román lakosságának is módot kell adni, hogy az elrekvirálás eltérésének hazafiúi erényét gyakorolja.

Az állam — mint Marcus helyesen írja — az új építkezési törvénnyel nemhogy elősegítene, de kifejezetten hátráltatja, megakadályozza az építkezést. Senki sem fog új házat építeni, ha annak szabad birtokosa nem lehet. Senki sem fog százezret költeni, hogy szaporítsa azoknak a házigazdának a számát, akiknek ingatlanok évek óta csak imaginárius érték, mert használni nem tudja, eladni nem tudja, mint hogy a házban levő lakást tisztviselő foglalja el és egyhamar nem lehet számítani olyan lakbértörvényre, amely minden lakás felett biztosítja a szabad rendelkezési jogot, Tisztára szerencse dolga, hogy a háztulajdonosok megélnék-e ingatlanukból, vagy sem, mert ha a házában tisztviselő lakik, úgy még az adóját és a fenntartási költségét sem keresi meg, míg más házigazdák ma már évi harminc-negyvenezer leit könnyedén kapnak egy közepes burzsoálakásért. Mi megértjük az államot, hogy védi a tisztviselő lakását, de akkor az államra az a kötelesség is hárulna, hogy fizesse meg a tisztviselő lakását. Békeben a tisztviselőnek annyi lakbére volt, hogy abból éppúgy tudott lakást bérelni, mint Kohn Mór kereskedő, miféle abszurdum az ezzel szemben, hogy ma az állam helyett az a peches háztulajdonos fizessen a tisztviselőnek — természetben — lakbért, akinek a házába tisztviselőt költöztettek. Meg kell ütödnünk afelett az egyenlőtlenség felett, hogy egyik háztulajdonosnak ezeket jövedelmezzen havonta az ingatlan, a másiktól pedig valósággal elkobozták a használati jogot és jövedelmi lehetőséget. Nincs lakáskrisz, csak fel kell kutatni a lakásokat — írja Marcus István. Mi azonban a felkutatásnak ezt a proklamálását tisztelettel kiparirozzuk, mert a rekvirálással tönkresilányított kisebbségi társadalmat az újabb vekzatura és áldozatkövetelés helyett inkább az eddigi rekvirálás terheitől és sanyargatásától kell megszabadítani. Újabb lakásfelkutatási hadjárat helyett a román állam és társadalom példaadó és jótékony kötelességteljesítése tudná a lakáskrisz enyhíteni és végül megoldani. Mert hogy lakáskrisz nem volna, azt Marcus Istvánnal szemben éppenséggel nem ismeri el az a sok család, amelynek otthonát megnyirbálták és az a sok ingatlantulajdonos, aki távolról nézi könnyes szemmel házának omladását.

Zene nélkül vonul Hindenburg Berlinbe. Berlinből jelentik: A rendőrfőnök Hindenburg mai bevonulásakor megtiltotta minden hangos felvonulást, zenekarok szereplését. Egyébként a hatóságok Hindenburg ma délutáni bevonulására nagyarányú előkészületeket tettek az ünnepélyes rendjének biztosítására. Még így is tartanak attól, hogy rendezavarások fognak történni. A legszigorúbb büntetés kilátásba helyezése mellett megtiltották az ünnepélyen mindenféle fegyver viselését.

Május 10.

A román tanoncok együttesének nagy ünnepi üte tegnap a város. Reggel 9 órakor a görög keleti székesegyházban ünnepi istentisztelet volt, amelyen míg Ciorogariu Román püspök celebrált nagy és fényes papiságokkal.

A templom zsúfolásig megtelt. A mise után dr. Muntean Stela esperes mutatta a nap jelentőségét és összerálásra hívta fel az embereket.

Az egyházi ceremóniák után a katonai felvonulások kezdődtek meg. A város közönsége a Piața Unirii-n (Szent László-téren) épített tribünökhöz helyezkedett el. Itt foglaltak helyet a város urai, a papság és a katonaság képviselői is előző Házú generálissal.

Először a diákok oszlopi körbekezdtek. A leányiskolák és a fiúrendszerek.

Ezután a katonaság vonult fel. A lovasok, a tüzérség, a gyalogosok, végeláthatatlan sorokban, pompás új felszerelésekkel és ruhákban.

A menet élén a 86-ik gyalogezred pompás díszben vonuló csapatai haladtak különösen szépen.

[Délután egy óra után] fejeződött be a felvonulás.

Délután 4 órakor a színházban az iskolák rendeztek ünnepséget. A sok kis diák zsúfolásig megtöltötte a színházat. A műsort énekek, szavaltatokból és nemzeti táncokból állították össze. Zeneszámokat adott elő a zsidó liceum zenekara.

Este a fő utcák ki voltak világítva és a katonaság fátylasmenele vonult végig az éjfélig népes utcákon.

Nyilatkozat a tanoncotthon visszaélései ügyében

Főszerkesztő ur! Az ő b. lapjának 111-iki számában G. Cosma jogállító „Sulyos visszaélések a nagyváradai tanoncotthonban” címmel két hasábnyi cikket közöl, amely rólam a rágalmak egész sorozatát foglalja magában. Kérem Önt, szíveskedjék b. lapjában közölni, hogy Cosma ur állításai tisztára fantasztikus koholmányok és a nagyváradai kir. ügyészség részéről lefolytatott vizsgálat, amelyet Cosma ur fellejtésére indított meg, megállapította, hogy a magam, mint feleségem teljes ártatlanságát. Ennélfogva bárki, aki az állítások valótlanágáról meggyőződést akar szerezni, tekintse meg az iratokat, vagy kérjen Sovrea főügyész úrtól felvilágosítást.

Az ügyészségi vizsgálat alkalmából megállapított, hogy az iskolai ifjúságnak ez az erkölcsprédikátora az internátus helyiségében részegkedett, a tanoncokkal kártévköz, mezelenre vetkőzött, stb., stb. és mindezek indokából — mint a tanoncotthon oktatója — elmozdított. Egész rágalmasz hadjáratát ki zárólag a bosszúállás szelleme diktálta.

Remélem, hogy ezekkel a sorokkal kellő felvilágosítást nyújtottam a közvélemény számára, a rágalmasz pedig bíróságnál feljelentettem, hogy büntetését elvegye.

V. Olteanu,
director caminului de ucenici,
profesor sculptor la scoala
de arte și meserie.

Olcsó árak!

Gummi kabát prima gummizással . . . L. 900
Gummi kabát elsőrangú duble anyagból L. 1080

Haas Lipót

Linóleum gyári raktárban.

Oradea-Mare, Bulev. Regele Ferdinand (Rákóczi)-ut 5.

Lerakato: Cluj, Strada Universității No. 1.
Timișoara, Bulev. Regele Ferdinand. 7.

BIHORUL

(LLOYD) orth. kóser étterem

folyó hó 3-án ujonnan átalakítva és fényesen berendezve megnyílt
Olcsó abonoma, alkalmi ebédek és vacsorák, friss villásreggeli

Lázár Aurél nagy beszéde a közigazgatási reformról

A kamarában szombat éjjel a közigazgatási reformról Lázár Aurél tartott nagyszabású beszédet, amelyről a bukaresti sajtó egyértelműleg a legnagyobb melegséggel és dicsérrel emlékezik meg s amelyet az egész vita egyik legkiválóbb szónoklatának minősít. Lázár Aurél ismertette Erdély népének nemzeti fejlődését a legrégibb időtől kezdve és vázolta az erdélyi közigazgatási rendszer kialakulását. Különösen részletességgel illusztrálta a falvak életét, kulturális, egyházi és közigazgatási küzdelmeit. A bevezető fejtetgetés után, amelyet lelkes tetszéssel honoráltak, áttért a törvényjavaslat kritikájára. Rámutatott arra, hogy sem demokratikus, sem nemzeti szempontból nem felel meg a javaslat a kívánalmaknak, hanem tisztára a pártpolitikai szupremáciát szolgálja. A javaslat koncepciójából világosan látszik, hogy az országnak, a városoknak és a falvaknak egész közigazgatását egy triumvirátus kezébe adja és e triumvirátus tagjai: a miniszter, a prefektus és a jegyző. A törvényjavaslat megalkotásánál a népszokásaival, tradícióival és érdekeivel nem vetettek számot. A javaslat beszél községekről, városokról és falvakról, de ezeket a közigazgatási fogalmakat nem definiálja, úgy, hogy nem is lehet tulajdonképpen beszélni róluk. Városok és falvak között disztinguálni kell, mert a városoknak más szervezetet kell adni, mint a falvaknak. Foglalkozik azután a tisztviselői szervezettel, azok helyzetével, fizetésével és ellenőrzésével. Majd élénk színekkel festette le a ma uralkodó abszolútizmust, amely a legkisebb tényezőt lenyúlja, amely sért és visszaéléseket követ el, ellejtkezik adminisztratív szerepéről, gőgös és gyenge. Semmi sem történik a kormányzókkal, hanem minden csak a kormányzók érdekében. A nép lelkét nem művelik, nincsenek könyvtárak és a civilizációnak nincsenek intézményei. A román nép fejlődését elhanyagolják. A nép szeretete és tisztelése nem nyilatkozik meg. A demokratikus rezsimnek szelidséggel és emberszeretettel kell dolgozni, ennek azonban nálunk nyoma sincs. Az országot a liberális párt tiránizmusa uralja. Ennek a pártnak a gondolkodásmódja az, hogy a szabadságok és jogok megadása veszélyeztetné az állam biztonságát. Elképzelhető-e, hogy a román nép árulója lenne a román állam érdekeinek? Lehet-e szó ilyen koncepció teltengéséről? Elfogadhatatlan, hogy két milliónyi kisebbség ha szabadságjogokhoz jutna, elnyomná a 16 milliónyi román, a kik nemhogy saját integrális országukban, de az idegen uralom alatt is ellenállást tudtak kifejteni.

— A mi a kisebbségi kérdést illeti, melük szemben a nemzeti büszkeséget és önértéket ki kell fejteni, de sovínizmust

nem. Figyelembe kell vennünk az ő érdekeit is, a román állam szuverenitásának és szabad fejlődésének kereteiben. A gyulafehérvári határozatok helyesen foglalják össze a kisebbségi kérdés megoldását. Majd rátér a prefektusi állás kérdésére. E hibázott koncepciókat tartja, hogy a vármegye prefektusa legyen a megyei tanács elnöke is. A prefektus a végrehajtó hatalom képviselője lévén, összeütközésbe kerülhet a megyei tanáccsal, amely a vármegye érdekeit képviseli. Foglalkozik a községi és megyei tanácsok választásával és kifejti, hogy a törvényben foglalt választási rendszer a decentralizáció kijátszása. A tervezetből látható, hogy élet nélküli lett a megyei tanácsok szervezete, amelyeknek a tén, amely szimpla bürokratizmusból áll. Befejező szavaiban kifejti, hogy a tervezet visszafelé való lépést jelent, nem pedig haladást, katasztrófát és nem harmóniát.

A beszédet az egész kamara a legtejesebb figyelemmel hallgatta és tetszésnyilvánításával nem fukarkodott.

Dr. Lázár Aurél beszéde előtt dr. Lascu Demeter, az erdélyi tisztviselők memorandumát ismertette, amelyben a közigazgatási reform kapcsán kívánságait sorolt fel. Különösen súlyt helyez a tisztviselők kar, hogy a kinevezéseknél mellőzzék a politikát.

Kedden este 7 órakor csak azok jöjjenek el a

„Dorotheum“

hüvös és kellemes árverési helységébe,

akik nívós, szép kézimunkákat, képeket, márkás porcellánokat, nassajándéknak való szervizeket és más

kvalitásos holmikat akarnak venni.

Az árverés pont 7 órakor kezdődik.

ATLANTIC NYÁRI MOZI

9 1/4 órakor

Ma, kedden utoljára:

MAMZELL NITOUCHE

NEBÁNTSVIRÁG.

Hervé örökszép operettje 6 felvonásban. A főszerepben: Leda Gys, a legjobb olasz operettdiva, az olasz Fedák Sári. — Eredeti zenekíséret! Ezt megelőzi: Filmskandalium, Mack Sennet burleszk 2 felvonásban.

Jön: 2 asszony 1 férfi, amerikai slágerfilm.

APOLLÓ MOZGÓ

3, 5, 7 és 9 órakor

A félbe maradt tervek...

Mi van a vásárcsarnokkal, a nagypiaci téri átorúzetekkel. a szükség-barakokkal és a tizenegy éve kész tervezéü vágóhíddal

A magánoktatásról szóló törvényjavaslat által felvert porban aránylag kevés esett a kormány által előkészített másik törvénytervezetről, amely a vallások szabad gyakorlásáról intézkedik.

Hogy ez a másik javaslat többé-kevésbé erősebb kisebbségi sérelmek nélkül fog törvényverőre emelkedni, az a jelenlegi kormány kisebbségi politikájának ismerete mellett szinte meglepő tünemény. Jóformán magyarázni sem tudnánk, mi az oka, hogy a kormány itt jelentkező enyhességének, a nem tudnánk meg egy bukaresti jelenléből, hogy a vallásgyakorlatról szóló javaslatot nem Anghelescu, a magánoktatási törvény szerzője, hanem egy másik miniszter, Lepadatu készítette elő. Lepadatu javaslatának is vannak a kisebbségi érdekeket horzsoló intézkedései, mégis, ahogyan Lepadatu a javaslatot a kisebbségi egyházak fejének hozzászólás végett kiadta (és az iskolatörvényjavaslattal ellentétben nem az utolsó pillanatban adott ki, amikor már minden hozzászólás eleve elcsúszott dolog): — abban van valami megmagyaráztató, hogy ne mondjuk, a jóhiszeműségnek jele. Némely egyházi körök már a vallásgyakorlásról szóló javaslatról nyilatkoztak is.

Általában ezt a javaslatot, mint elmulasztott fogják fel az illetékes kisebbségi körök, viszont Bukarestben is olyanok itélnek az egyházaknak a javaslatot érintő kívánalmait, amiket a javaslat végleges formájának megállapításánál tekintetbe lehet venni.

Érdekes, hogy a törvénytervezetek között most került sor a színházi törvényjavaslat előkészítésére is. A törvényjavaslat megszövegét megelőzőleg a napokban a bukaresti Nemzeti Színházban ankét volt ugyancsak Lepadatu miniszter részvételével. Jelen volt a megbeszélésen többek között Janovics Jenő, a kolozsvári magyar színház igazgatója is. A színházi ankét konciliáns hangulatát kellőképpen jellemzi Janovics Jenő nyilatkozata:

— Elfogulatlanul ki kell jelentenem, — mondotta, — hogy csak a legőszintébb tisztelet és mély megbecsülés hangján nyilatkozhatom a bizottság alapos, lelkes, odaadó munkájáról. Lepadatu kultuszminiszter a szépnak és igazságnak fanatikus szeretetével igyekszik a törvényjavaslatból igazán modern, progresszív irányu alkotást csinálni. A miniszter ur a kérdést a legaprólékosabb részleteig ismeri s annyi szeretettel foglalkozik a javaslattal, hogy ezt csak mély meghatódottsággal lehet regisztrálni, mert hiszen az államférfiak semiségnek szokták tekinteni a színház munkáját.

Ugy látszik, Anghelescu és Lepadatu között, amelelt, hogy ugyanegy kormány politikáját folytatják, mégis igen nagy nüanszbeli különbségek állanak fenn.

Nagyváradnak is meg volt a maga liberális korszaka, mint a legtöbb gyors iramban fejlődő városnak. Meg volt ennek a városnak is a munkakorszaka, amikor sokat beszéltek arról, hogy mit kellene tenni, de meg is tették azt, amiről beszéltek. Elhagyott lapályok helyén így épültek fel utcások, paloták a főutakon, így került aszfalt a pocsolyára s csilingelő villamoskocsik az aszfaltra. Kószínház, gáz helyett villanyvilágítás, csatornázás és mintaberekészítő vízvezeték jelzik azt az ötven évet, ami alatt Nagyvárad megindult a vidéki tepsedéből és kispárisként rugtatott a magyar province élére.

Terveink meg mindig vannak. Laphasábokat töltöttek meg és tanácsuléseket töltöttek ki ezek a tervek. Tervek, amelyek félbenmaradtak... Pedig nem is halott, csak tetszhalálra ítélte őket a kor, mely kifáradt és kevésbé képes a konstruktív termelésre, mint az a korszak, amikor nem jelszó volt a demokrácia, hanem valóság. A kigúnyolt liberalizmus emelte ennek a városnak a nivóját, a mai nál lényegesen magasabbra s ha stagnálunk és tíz esztendő óta hiába várunk hátrakötött sarokkal az előrehaladásra, talán nem is azoknak a személyeknek a bűne, akiknek a látszat felrója. A rendszerben van a hiba, a magas kormányzatban, mely öt év óta egyebet sem tesz, mint visszafeljesztetni igyekszik az elért eredményeket. A mozdulatlan város-politika, csak az országkormányzás ideitlen szülötte, melytől aligha lehet várni életképes olyan alkotásokat, amelyek monumentek maradnak a százmadást csináló utókor előtt.

Nem azért nincsen még vágóhidunk, vásárcsarnokunk, kidobott szerencsétlenek számára szükségünk, mert nincsen pénz reá. Hiszen a mai arányban még sohasem adózott nemzedék a közpénztáraknak. Azért uralkodik szegysenteljes állapot az inhigienikus vágóhídon, azért kell háziaszonyainknak öszoen, télen bokáig tapodni a pocsolyában, azért laknak a Rhédey-kert fái alatt decemberi derben elhagyott páriák, mert a városi adminisztráció szívverése nélküli a pénztadózók közreműködő digitálisát. Azért nem tudunk tovább haladni, azért maradnak félbe a terveink, a készek és a kíváncsiok s így lehetséges csupán, hogy meddőnek tűnnek azok a milliók, amelyek értelmetlenül süppednek el a városi házi trezorokban. A tanács nem is olyan hatalmas, hogy vállálja ennek az ódiumát, a kormány pedig sokkal fittyet-hányóbban bának a városokkal, semhogy komolyan gondolkodjon a város-

fejlesztéssel, ügylátszik azonban, annál többen török Bukarestben a fejüket.

Csak a legutóbb felvetett és abbamaradt tervek vonatkozásig kérdést intéztünk Kószeghy főmérnökhöz, aki a következő felvilágosítást nyújtotta:

— A vásárcsarnok ügyében a Leon Seécég nem küldte le azt a tervet, melyre három hó opciója volt. A három hó lejártával a párisi cég újabb opciót kért, mi azonban úgy láttuk, hogy a párisi társaság nem helyez elég súlyt a tranzakcióra. Éppen ezért még egy hónapi haladékat adtunk csak, hogy a tervet immár végső kialakulásban mutassák be. A tervek ma sincsenek itt. Még ebben a hónapban egy helybeli érdekesoporttal kezdjük meg a tárgyalásokat egy mindenképpen modern alapokon való vásárcsarnok felépítésére vonatkozólag. A Leon Seécég különben bukaresti munkálatait is felbeszakította.

— Ami a kisiparosok és kiskereskedők nagypiaci téri bódéit illeti, ezek felépítésére két millió lei áll rendelkezésünkre. Az építkezési program terveit Diuliu Marcu csinálta és az ősszel már ezek a sátorutak elkészülnek.

— A szükségbarakok ügye úgy áll, hogy még további huszonnégy lakás elkészítésére van pénzünk, azaz előirányzatunk. Mert a legnagyobb baj a pénzhiány, a városi pénztár állandó küzdelmei. A munkálatokat ha kiadjuk, ki is kell fizetni, már pedig a városi pénztár teljesítő képessége ma nem a legrózsásabb. A fabarakok felhúzása azonban olyan gyorsan megy, hogy a november 1-jei házbérnegyvedre okvetlen készen fognak állni.

— A vágóhídra óriási nagy töke kellene. A városi tanács úgy határozott, hogy a vágóhidat lépérlépesre fogja felépíteni a successzív rendelkezésre álló pénzből. Egy kis összegünk már van is, ezt az idén beépítjük.

— Valamelyik lap a legutóbbi tanácsülésen kiadott közmunkák hozzászólásaképp megírta — fejezte be információit a főmérnök, — hogy egyes utcák burkolata nem szerepelt a listán. A helyzet az, hogy a legutóbbi tanácsülésen csak a legsürgősebb munkákról volt szó, de még ez évben okvetlen rendbehozzuk a Görbe és a Liliom utcákat s a periféria még egy-néhány elhanyagolt részét. A Liliom-utcat csatornázni is fogjuk, mert ez egy olyan elsüllyedt része a városnak, hogy csatornázás nélkül az utcaburkolás nem érne semmit.

— Természetesen csak a befolyó jövedelmek arányában dolgozhatunk, úgy és abban a mértékben, ahogy a pénztár lélegzetéhez jut. (bt.)

Dorian Terrasse és Dorian filmszínház

9 órákor

5, 7 és 9 órákor

Ma, kedden — Vajda Ernő színműve

A jött-ment asszony

Egy asszony élete 8 felvonásban, aki mindenkié volt.

Rendezte: Korda Sándor

Főszerepben: Korda Mária és Somlay Arthur

Dorian film!

Dorian film!

Kedvezőtlen idő esetén a 9 órás előadás is a Dorian filmszínház termében lesz megtartva.

Lüsster — vászon

DEUTSCH POSTO-ÁRUHÁZBAN.

Női pongyolák már 175 Leitől
Női kabátok . . . 1000 Leitől
Női szövet ruhák . 450 Leitől

a legszebb kivitelben.

Model áruház

Strada Vlahula (Szent János)-utca 6.

Jegyzetek Tarnóczy Lajos Ady-beszédéhez

Irta: Kocsán János

A múlt héten lezajlott Ady-est szénázóiját, Tarnóczy Lajos bihari református esperes kétségtelenül nagy feltűnést keltett előadását, mellyel Tarnóczy esperes úr az Ady Endre költői nagyságát politikai írásaiból vett idézetekben kívánta szemléltetni, némelyek úgy fogták fel, mint a kisebbségi demokrácia hitvallását.

Ez a beállítás fogalomzavarból származó túlzás s a tényeket sem fedi.

Eltekintve attól, hogy a múlt heti, egyébként magas színvonalú s emelkedett hangulatú Ady-estnek kifejezetten irodalmi jellege volt, bizonyára azzal az elsősorban álló célzattal, hogy a magyar polgári közép osztály idegenkedését az Ady-kultuszszal szemben leküzdeni igyekeztek és semmiesetre sem akart politikai manifestáció, vagy világszemléleti demonstráció lenni: — túlzás és a tényekkel meg nem egyező az a beállítás, hogy a részben „tombolva innapló”, részben fagyos hallgatásba merült közönség magatartása bármely irányban is hitvallás lett volna.

Hitvallásról legfeljebb az esperes ural kapcsolatban lehetne szó, de ezzel a hitvallással a régi hazájától elszakadt kisebbségi polgári demokrácia semmi közösséget nem tart fenn.

Az esperes úr férfias nyíltsággal az ő szociális meglátásában mutatta be Adyt s általánosan ismert progresszív világszemlélete mellett vallott hitet idézeteiben éppen úgy, mint azokban, amiket ő maga mondott, valamint abban is, ahogyan elmondotta.

Távol áll tőlünk, hogy bárkinek is lelkével, egyéniségével egybeszórt belső meggyőződését érintsük és kritika tárgyává tegyük. A lelkiismereti és gondolat szabadság a polgári demokrácia tanítása szerint sokkal inkább kisajátíthatatlan tulajdon, mint azt például az Internacionale törvényei megengedik. A polgári demokrácia önmaga ellen is vétene, ha az esperes ut világnézete ellen csak gondolatban is kifogást emelne.

Vizsgálat azonban a legerélyesebben tiltakoznia kell az ellen, hogy az osztályharc elvi alapján álló szocializmus, vagy annak bármely hirdetője a maga igazságnak vélt megállapításait és eszméit a polgári demokrácia köntösében jelentesse meg a nyilvánosság előtt, avagy mások ez eszméket és megállapításokat demokratikus hitvallás gyanánt timentessék fel, holott a józanul felfogott demokrácia valamennyi társadalmi osztály érdekeit egyaránt akarja felölelni rendezett viszonyok megteremtése és szabad érvényesülés útján, de társadalmi osztályok ellen nem harcol.

Hamis beállítás tehát az, hogy az Ady-est a kisebbségi demokrácia hitvallása volt és már csak azért is nyíltan meg kell ezt mondani, nehogy a hallgatás beleegyezésnek vétsék.

Bizonyosra vesszük, hogy ez a hamis beállítás nem Tarnóczy esperes úr, hanem tulbuzgó barátainak a hibája s ezért nem is kívánjuk felelőssé tenni. Minthogy azonban Tarnóczy esperes úr barátai is megéreztek, hogy valami az Ady-est szénázóiját körül nem volt egészen rendben és a védekezés tulbuzgósága anélkül, hogy Tarnóczy esperes urat a nyilvánosság előtt bárki egyetlen szóval is attackirozta volna, támadásba ment át a megerőltetett idegzetűekkel a mindent és mindenkit félreértőkkel és a robusztus erejű szavaktól meg-

riadtakkal szemben s tiszteletet követel Tarnóczy esperes úr részére „ellenfeleitől” is, foglalkoznunk kell ezzel az impulzív állásponttal is. Nem a mi hibánk, ha ennek során az, amit magyar kisebbségi álláspontunkról az alábbiakban összegezendők vagyunk, az Ady-est és Tarnóczy esperes úr sikere szempontjából kedvezőtlen megállapításokra vezet.

E megállapítások a következők:

A nagyváradi Ady-est az Ady-kultusznak nem tett jó szolgálatot.

Hozzá vagyunk szokva, hogy Nagyváradnak a magyar kisebbséghez tartozó része osztatlan lelkesedéssel vesz részt azokon az ünnepélyeken, melyeket irodalmi munk nagyjai emlékének szentelünk. Azt szerettük volna, ha az Ady-est közönsége is azzal a tiszta, zavartalan érzéssel távozhatott volna otthonába, mely a mai időkben szinte egyetlen örömről és vigaszunk. És ha az Ady-tisztelek tábora nem fogyott hanem sokasodott volna azokkal, akiket Adytól talán nem is annyira ennek a nyugateurópai viszonylatban is magasan álló költő forradalmisága, mint inkább rajongóinak vásári lármája választ el.

Bizonyos, hogy Ady Endre költészete talán éppen e miatt, a magyar polgári közép osztály széles rétegei előtt egyenesen ismeretlen. Nap mint nap találkozunk emberekkel, akik szidják, ócsárolják, megbélyegzik — olyanok, akikről egészen bizonyos, hogy soha egyetlen kötetét, de az is lehet, hogy egyetlen versét sem olvasták el. Akik soha nem merültek el érzéseinek ocaánjában, melyek verseiben, hazája előre megérett katasztrófális sorsa felett érzett keserűségét és mélységes fájdalomát szívbe markoló szavakkal teszik sajátunkká.

Adyt meg kell ismertetni mindenki-vel, hozzáférhetővé kell tenni mindenkinek és — megszerettetni. Egy költő nagyságához azonban nem lehet egy-két évi lázas újságírói munkájából jól-rosszul kiszakított idézetekből piederstalt építeni, még csak teljesen hű portrét sem lehet róla adni. Annál kevésbé lehet és szabad politikai, vagy világnézeti felfogások propagandája számára kisajátítani, különösen nem a mi kisebbségi életünkben, mely igazán nincs abban a helyzetben, hogy egymással szemben világnézetek körül folytatott harcok fényűzését engedje meg magának.

Önként következnek az eddigiekből, hogy Tarnóczy esperes úr, jólléhet barátai szerint „ő hangsúlyozza leginkább az egységes magyar társadalom kialakulásának szükségességét” ennek a kisebbségi egységnek is ártott Ady-méltatásával kétféleképpen.

Ártott először azzal, hogy sokak felekezeti érzékenységet sértette. Ártott másodsor és főként azzal, hogy szenvedélyes gyűlölettel támadt neki a „rothadt” magyar multnak minden haszon és minden értelem nélkül, sokban igazságtalanul is.

Akik a beszéd e passzusának oly entusiaszmussal tapsoltak, nem gondoltak arra, hogy a multak hibái — a multé, amin

— ha voltak is — változtatni nem lehet, új helyzetünkben más megfontolások kell hogy vezessenek? Nem gondoltak-e arra, hogy aki mélyen turkál a mult posványában, jelenünk levegőjét mérgezi meg s a gyűlölet mérgezett levegőjében felnövekedő nemzedék képtelenné válik a jövő harcaira?

Gondolniok kellett volna erre és nagytiszteletű Tarnóczy esperes urnak arra is, hogy új hazába szakadt magyar testvéreinek százezrei sem nem grótok, sem nem kanonokok, legkevésbé pedig elnyomók! Szegény magyarok ők, akiknek egyetlen gazdagsága egy-két drága emlék, amit a lenézett, leposzkondiázott multból magukkal hoztak. Miért kellett abba belezajolni?...

Gocan Simon két havi szabadságot kért

Gocan Simon tankerdületi főigazgató a mai napon Bukarestbe utazott, hogy a miniszteriumban megállapítsa az érettségi vizsgálatok helyét és bizottságait. Az érettségi vizsgálatok — a törvény értelmében — csak a tankerdület székhelyén tarthatók. Miután azonban Máramarossziget és Nagyványa igen nagy távolságra van Nagyváradtól, a főigazgató arra akarja kérni a minisztert, hogy állítson Szatmáron is érettségi bizottságot, amely előtt a szatmári, nagybányai, máramarosszigeti és nagykarolyi tanulók virgázhasanak.

További információink szerint Gocan főigazgató — hogy még a látszatát is kéri — annak a fellevesnek, miszerint befolyásolni akarná a Goidu-liceum egyes tanárai ellen megindult fegyelmi eljárást — elhatározta, hogy a miniszterrel 2 hónapi szabadságot kér, mely idő alatt reméli, hogy a fegyelmi eljárás befejeződik.

Pásztor Árpád: Tolszloy Iragédiája L. 220

Késpénzárak mellett

20 heti vagy 5 havi

részletfizetésre

férfi és női szövetek, bélésárak, vásznak zefírek, kelengyefélék, szőnyegek, selymek stb. a legelőnyösebben beszerezhetők

Hellas

áruforgalmi r. t.-nál

Oradea-Mare, Strada Avram

Iancu (Kossuth-utca) No. 4.1

Telefon Interurban 960.

FIGYELEM!

FIGYELEM!

„CHIC” BÖRRUHASZALON

üzemét Calea Victoriei 1. szám alól áthelyezte

Bulv. Reg. Ferd. 20. sz. alá

Pünkösdi olcsó vásár!

Duplaszélés divat grenadinok m. 69—Lei
Francia batisztok . . . m. 39— „
Széles francia mósó delének m. 49— „
Mosó creponok minden színben m. 49— „
Tazar mosó selyem . . . m. 169— „
Mosott sifonok . . . 35 Leitől kezdve

Ezenkívül szövetek, selymek, marokenok szőnyegek és linoleumok a legolcsóbb árakban legjobb minőségben kaphatók.

Au Printemps

(volt MISSIR) áruházban

Szent László király ünnepe

Méltó fénnel, kellő pompával, ájtatos kegyelettel ünnepelte meg husvét negyedik vasárnapján, május 10-én, Nagyvárad közönsége megalapítójának és védőszentjének, a faliás magyar király, Szent László király ünnepét. Az ünnepség a katedrálisban kezdődött délelőtt 9 órakor. Az egyes plébániák elvele körmenetben vonultak föl, különösen nagy számban vettek részt az újvárosiak dr. Lestyan Endre prépost-plébános vezetése mellett.

Az ünnepélyes szentmisét dr. Karácsonyi János püspök pontifikálta fényes segédlettel. Evangéliumkor Schriber Bert Béla kanonok mondott beszédet, szemünk elé állítván a pogányverő, kereszténységet megszilárdító király dicső emlékét, jóságát a szegények, az özvegyek, az árvák támogatóját, az elesettek pártfogóját, az elnyomottak, az igazságot keresők védelmezőjét, elvezetvén a multba, amikor a már megerősödött kereszténység végső tusáját vívja a haldokló pogánysággal.

Mise alatt a hívők sokasága járult az Ur asztala felé. Az ünnepi misén a katonaság, a megye, a város, a törvényszék és a különböző hivatalok is képviselték magukat. Szent mise végével körmenet indult a székesegyház hatalmas előterébe. Meghatóbb, felemelőbb látványt talán sohasem nyújtott ez a körmenet, mint ma, a napok óta tartó hideg időjárásba egyszerre beleragogy a tavaszi nap s életető meleg sugarait pazarolva árasztja a földre, majd szellő szelleg kerekedik, lobogtatja a zászlókat, a lovakot, amikor a szent ereklyét körülhordozzák a kör közepén fölállított nagy király ércszobrá körül. Körmenetet a különféle kongregánisták és vallásos egyesületek, testületek tömege nyitja meg, utánuk a dalad a chórussal Szent Lászlót dicsőítő énekeket zengedezve, aztán következik a papság, majd maga az ereklyetartó; növények, papok vállakon viszik a chlauch bíboros által készített díszes hermélen a szent ereklyét, utána dr. Karácsonyi János püspök a előkelőségek és hívek szép sorban állott tömege, a zárdák, a különféle iskolák a hatalmas tér szélein állottak példás rendben sorfalat.

Miután a menet bevonult a templomba, a hívők zréi járultak a szent ereklye méltóképpen való tiszteltéhez, aztán, mintahogy mentek énekeket zengedezve, körmenetben tértek vissza a nagy szent tisztelői a Szent László-templomba, ugyancsak dr. Lestyan Endre prépost-plébános vezetése mellett.

Az ünnepség második része délután 5 órakor zajlott le a Kath. Kör Szent László-terében, díszített közönség töltötte be a hatalmas termet, a kőek sorában ott láttuk egyházi és világi nagyainkat, Brösztel Lajos tb. kanonok, plébános magas koncepciója beszéde volt az ünnepség lényegpontja. A nagy király korát mutatja be s azt a hitet, amelyet Szent László angyali szelidsége, de mégis oroszlanbátorsága, páratlan igazságossága, méltányossága nem csak saját nemzetére, de a szomszédos országokra is gyakorolt.

A magas skálájú beszéd lelkes tetszést aratott. A műsort egy ad hoc énekpar vezette be; egy ósi, egyházi, 1676-ból való éneket adott elő ugyancsak műkedvelőkből álló zenekar kísérete mellett, úgy az, mint a zenekar, teljesen profi volt, ami nem is lehetett másként Laszeki Ernő zenetanár mesteri dirigálása mellett. Dr. Popity János Arany Szent Lászlóját adta elő a már töle megszokott sikerrel. Hangjának teljesen ura, a gyönyörű költeménynek minden szépsége kitünően érvényesült nagyszerű előadásában. Utána Varró Agnes urleány a Patzkó zeneiskola nagytehetségű növendéke meglepő technikával és precízen adta elő Liszt-Paganini variációkat, Petrőczy Alice és Mayr Margit énekkvartettje is nagy tetszést aratott, hangjuk frissen és üdén csengett, énektechnikájuk, szövegkifejtésük sem hagyott semmi kívánni valót, méltó keretet adott hozzá Czeglédy Emmi művészi zongorajáték. Nagy tetszést aratott Kinczi István papnövendék szavalata, Coppée: A folyondár adta elő mély átérzéssel. A pápai himnus főlemelő, szívekig ható akkordja csendül föl ezután az ünneplők ajakán s ezzel véget is ért az ünnepély.

—szp—

A kisantant konferenciája foglalkozott Bethlen békerevizíós kijelentésével

A kisantant bukaresti konferenciája többek között napirendre tűzte Bethlen István minapi beszédét, a melyet a békeszerződés revíziójára nézve mondott. Bethlenhez az egységes párt klubjában intézett Karafiath Jenő képviselő interpellációt intézett, hogy miért nem használja ki azt az atmoszférát, amely az interpelláló képviselő szerint jelenleg Európaszerte kedvező a békeszerződés revíziójára. — Bethlen beszédében a békeszerződést igazságtalannak és méltánytalanak mondta, amelyet Magyarország csak kényszer hatása alatt fogadott el, de óvott mindenkit, hogy erőszakos eszközökkel nem mérje a szerződések módosítását, mert erre csakis békés eszközökkel kell törekedni. A kisantant külügyminisztereinek bukaresti konferenciája most állást foglalt el beszédével szemben és hangsúlyozta a békeszerződések érintetlenségét.

Bukarestből jelentik: A kisantant konferencián résztvevő diplomaták tegnap megköszorúzták az ismeretlen katonai sír-emlékét, majd folytatták a szombaton megkezdett tanácskozásokat. Délben Nincses jános külügyminiszter dejeuner-t adott a konferencia tagjai tisztelőre, majd újból tanácskozásra ültek össze, a melyről a következő hivatalos közleményt adták ki:

A mai ülésen a konferencia a fontosabb politikai kérdéseket vitatta meg. Be-nes csehszlovák külügyminiszter ismertetvén a genfi szerződés, valamint a garancia-kérdésben folytatott tárgyalásainak ered-

ményeit, amelyeket a konferencia tagjai örömmel vettek tudomásul. A csehszlovák külügyminiszter ezenkívül beszámolt a Lengyelországgal folytatott tanácskozásokról. Nincses és Duca beszámoltak a görög kormánnyal folytatott tárgyalások eredményeiről.

A bolgár helyzettel foglalkozva, a konferencia arra az elhatározásra jutott, hogy teljesen szabad kezét adja a bolgár kormánynak a rend helyreállítását célzó munkájára, de kategorikusan szembe helyezkedik a hadsereg létszámának felemelésével és az állandó hadsereg engedélyezésével, mivel azt a békeszerződés súlyos megsértésének tekinti.

A magyar kérdéssel foglalkozva, a konferencia konstatálja, hogy magyar hivatalos helyről az utóbbi időben a békeszerződés revízióját célzó nyilatkozatok nem alkalmasak a jó szomszédi viszony helyreállítására és a szükséges bizalmas atmoszféra megteremtésére.

Ausztriával szemben a konferenciának az az óhaja, hogy a pénzügyi szanalás az ántant ellenőrzése mellett mielőbb megkezdjék. Magyarország és Ausztria ügyével kapcsolatban a kisantant hangsúlyozza a békeszerződések érintetlenségének fontosságát.

A konferencia befejezése előtt a kisantant a békés szellem és a szolidaritás hangsúlyozása mellett elhatározta, hogy a legközelebbi ülést Belgrádban fogják megtartani.

Marghiloman meghalt

Marghiloman Sándor, Románia volt miniszterelnöke vasárnap Bukarestben, 73 éves korában, hosszas betegeskedés után meghalt. Az elhunyt államférfi Románia egyik legkiemelkedőbb politikai nagysága volt. Előkelő boljár családból származott és kora ifjúságától kezdve részt vett az ország politikai mozgalmában. Rendkívüli tehetsége és előkelő képzettsége hívatottá tette őt arra, hogy az országban vezető szerepet játszon. Különösen az utóbbi két évtizedben állott a politikai viták homlokterében.

Románia államférfiai ugyanis különösen azóta, hogy Jorga a híres Nemzeti Ligát megalapította, két külpolitikai irányt képviseltek: az orosz-barát és a Monarchia felé hajló irányzatot. Bratianu liberális pártja és Take Jonescu nemzeti demokrata pártja határozottan a Monarchia ellen dolgoztak még a világháború előtt, ezzel szemben Marghiloman és Carp konzervatív progresszív pártjának programja az volt, hogy egy európai konflagráció esetén Romániának Oroszországgal szemben kell intervénálnia.

Amikor a háború kitört és néhai Károly király az emlékeztetés kornatanácsot összehívta, Marghiloman amellelt volt, hogy Románia csatlakozzon a központi hatalmakhoz és ugyanezt az álláspontot képviselte 1916-ban is Ferdinánd király előtt. Mikor azután Mackensen vezetésével a központi hatalmak csapatai Románia belsejébe vonultak és a kormánynak Jassiába kellett menekülni, az események természetesszerűleg őt sodorlák a döntő pozícióba, mert hiszen az akkor győztesként diktáló központi hatalmak benne bíztak. Marghiloman a bukaresti békében igyekezett Románia érdekeit a legkedvezőbb feltételek között megvédeni, mikor azután az orosz forradalom és a nyugati harcok eseményei folytán a helyzet megváltozott és Mackensennek az országból ki kellett vonulnia, a politikai ellenfelek természetesen Marghiloman

ellen fordultak, mert hiszen a politikában mindig annak van igaza, aki mellé a siker áll.

Mint ahogy Marghiloman olyan külpolitikát képviselt, amely a világháború eredménye folytán igazságtalanná és népszerűtlenné vált, pártja teljesen megapadt és ő maga is kibukott a parlamentből. Ellenfelei a „Mackensen embe-re” jelzőt biggyesztették a neve után és ezzel akarták a közhangulat számára az ő további szereplését lehetetlenné tenni. Mindamellelt valahányszor az ország pénzügyi válságának megoldása került szóba, mindig felmerült a Marghiloman neve, mint aki óriási vagyonára alapított függetlensége, előkelő pénzügyi összeköttetése és a külföldön is elismert financiaiis tehetsége révén hivatott volna a megromlott gazdasági élet konszolidálására.

Az utóbbi időben meg is kezdte pártjának reorganizálását és közstudomásu volt, hogy Marghiloman és Averescu pártjainak fuziója közelebb áll. Ezt a fuziót csupán Marghiloman beleegyezése késleltette. Az ősz pártvezíri pár hónapja Bécsben megoperálták. Betegen hozták haza Bukarestbe, ahol tegnap meghalt.

Tisztviselőknök és munkásoknak
20% engedményt ad
DENGELEGI uri szabó
Str. Gen. Berthetot (Sal Ferenc-u) 17.

POPPER BALLY MATHAN CIPŐK
REICHARD DEZSŐ céghez
megérkeztek.

Kiköltözés miatt a raktáron levő áruk gyári áron alul is lesznek elárusítva
VADAS JENŐ Reg. Ferdinand 5. Telefon 802

Erős harc a szalontai lelkes-választáson

Nagyszalontáról telefonálja kiküldött munkatársunk: A város mai képe a választási harc nyomta reá a bélyegét. Reggel már nagy tömegekben vonultak fel a választók, gyalog és kocsikkal. Egy autóból is van, rajta kék-sárga-vörös zászló. A sárga mezőben fekete betűkkel felírás: *Dohi-párt*.

A hét jelölt közül csak négy jöhet számításba. Gargya Géza, László János, Dohi Árpád és Nagy Dániel.

A választás a régi gimnázium épületében két helyen folyik. Az első választási bizottság elnöke: Tunyoghy Lajos tenkei takarékpénztári igazgató és Balogh Mátyás nagyzerindi lelkes. Tagok: Balogh Lajos, Bonosi Lajos, Balogh József és Bajó László presbiter.

Bizalmiak: Balogh László és Boncos Lajos a László-párt, Fónagy István és Molnár István a Gargya-párt, Soós Lajos és Balogh Sándor a Dohi-párt, Vigh Mihály és Varga János a Nagy-párt részéről.

A második bizottság elnöke: dr. Mikolczy Jenő és Buci János. Presbiter: Szakács Sándor és Bajó László.

Bizalmiférfiak: Kiss Károly és Kenéz Mihály a Dohi-párt, Magyar István és Csatári Gyula a László-párt, Vigh Gábor és Balogh János a Gargya-párt, K. Balogh Sándor és Sinka Gábor a Nagy-párt részéről.

A választás reggel 9 órakor kezdődött meg. Az első percekben olyan tömegek rohantak meg a szavazóhelyiséget, hogy rendőrrel kellett távoltartani az embereket és percenkint egy szavazatot adtak le.

Megnehezítette a szavazást az, hogy az egyházi törvények értelmében igazolni kell minden szavazónak, hogy nincs adótartozása, mert csak így jogosult a szavazásra. Ez az oka annak, hogy délelőtt fél 11-ig mindössze 300 és délután 2-ig csak 550-en szavaztak le a 2600 szavazó közül.

Az előleke szerint a legerősebb a Dohi-párt, vagy ahogy hívják: a szegények pártja. Ebben a munkások és az özvegy-asszonyok szavaznak. Az intelligencia László körül, az öregek Nagy Dániel körül csoportosulnak. Gargya hívei a választók minden rétegéből kerülnek ki.

A választáson minden trükköt hasznosítanak. A cédulák majdnem egyformák és a szavazók zsebébe szavazólapokat csempésznek, hogy azt húzza ki.

Előreláthatólag abszolút többséget egy jelölt sem fog kapni és ez esetben a törvény értelmében ma kedden reggel meg kellene kezdeni a pótválasztást.

Délután 5 óráig 1250 szavazatot adtak le. A szavazók már csak kevesen jelentkeztek, ezért az elnök 6 óra tüzte ki a zárást.

Érdekes, hogy sok nagygazda nem szavazhatott le, mert az egyházi adóval hátréban voltak. Valószínűleg a 2600 szavazó közül 1800–2000 leadja a szavazatát.

Nógrády József

uriszabó üzletét Bul. Reg. Ferdinand (Rákóczi) ut 10 szám alá, a Stern palotába helyezte át!!!

HAVI VAGY HETI

kedvezményes fizetési feltételek mellett árusítunk vásznakat, sifonokat, batiztokat, zefireket, női és férfi szöveteket.

Vitrael Gábor és Rosenihal
Pável püspök-utca 10. szám alatt.

A NAC tornaünnepélye

Az igazi sportnak, a nemes atlétika híveinek valóban zavartalan élvezetben volt részük vasárnap este, amikor a NAC atlétikai osztálya rendezett igen nőrös és a legmegeztetlenebb várokozást is feldímuló tornaversenyt a Kath. Körben. A régi, kulturált tornaversenyeik emléket hozta vissza a NAC mostani tornaünnepélye, melyen a tornász-leányok és fiúk egyaránt a szabadságkorlatokban éppen úgy, mint a szertornában, a nyújtón és a korláton olyan precíz, magasabbrendű és kifogástalan dolgot produkáltak, hogy a NAC méltán büszke lehet ifjú generációjára, akikből a jövő legkiválóbb atlétái lesznek.

Sajnos, a közönség, mely olyan hatalmas tömegekben keresi föl a pályákat, amikor futball-meccsről van szó, nem látogatta kedőképpen a vasárnapi tornaversenyt, noha — ismétlünk — a vasárnapi estély változatos és vonzó programjánál fogva a legmegeztetlenebb érdeklődést érdemelte volna meg. A NAC vezetősége ve csigéjén azért.

A nagy lapssal fogadott és sikerült szabadságkorlatok után a filharmónikus társaság tagjai: Kramer, dr. Faragó, dr. Aliquander, Krempf és Schmidt urak adták elő finoman és nemes muzikálissal Schubert C dur quintettjét. Azután vagy 8–10 női és ugyanannyi férfi tornász bravúros mutatványa következett színni nem akart tapok kíséretében. Giovanini büvez bossorkányos mutatványa volt a következő szám és a kiűző műsort Betegek Bábinek és Rohonczi Mihálynak, a szintársulat kiűző művészatainak pompás számai fejezték be. Az estély rendezése is elsőrangú volt. Ebben legnagyobb érdeme van Lehotzky József tornatanárnak, D u s a Főrián amatőr-tornásznak. Kivül még Máthé Endre előtornász segédkezett.

Irigylelkű emberek

Az állampolgársági lista közzsemlére tételével kapcsolatban a hivatalos hirdetmények felemlítik, hogy bárkinnek joga van, akárki állampolgárságát megfelelően bebiztosítja a felebbezés felett a Stancesu táblabíró elnöke alatt működő felebbezési bizottság fog dönteni. Vagyis joga van nemcsak a hatóságoknak, vagy hatóságai személyeknek, hanem például Nagy Péter polgárnak megfelelően Kiss Nepomuk állampolgárságát. Milyen címen? Az az ő gondja. Hátha tévedett a bizottság, mikor megadta az állampolgárságot Kiss Nepomuknak. Nem ide való, nem itt született, hamisak az okmányai stb.

Nagyon jól tudjuk, hogy milyen nehéz volt az állampolgárság megszerzéséhez szükséges adatokat beszerezni, mennyire megkövetelték minden bizonyítást még arra is, ami nem bizonyítható, tehát önkéntelenül is felvetődik a gondolatunk: csupán formalitás-e az engedmény, hogy bárki kifogásolhatja a szomszédja állampolgárságát, de olyan ember nem akad, aki felebbezésekre töltse az időt.

Munkatársunk egyik hivatalos közeg előtt felemlítette, hogy:

— Ezekkel a felebbezésekkel nem sok dolguk lesz az uraknak.

— Nagyon téved. Sokkal több irigylelkű ember van, mint képzelek. A szatmár, szilágyvármegyei s a biharmegyei esetek nem azt igazolják. Sőt nagyon is sokan vannak, akik felebbeznek, hogy ez, vagy annak nem jogosult az állampolgárságra.

A felebbezéseket csak névaláírással fogadja el a bizottság, ez természetes, tehát a legkevesebb egy nevet kanyarítani alá. Többnyire olvashatatlan az aláírás. Vagy a más nevet írják alá, mondjuk Kiss Pál s aztán mit törődik azzal, hogy a feljelentett haláláig ellensége lesz a szegény ártatlan Kiss Pálnak. A tapasztalat azt mutatja, hogy még egyetlen egy esetben sem ez igazság, hanem a rosszindulat vezette a felebbezőket (igen ritkán túlzott politikai tendencia), mert egyetlenegy áll-

lampolgárságot sem semmisítettek meg miattuk. A hivatalok jól végezték munkájukat, jogtalanul senkit sem vettek fel állampolgárnak, a felebbezések teljesen alaptalanok voltak. Nem is sokat adnak már rájuk.

Apróságok Környei Béláról

A magyar zenevilág nagy veszteségére elhunyt Környei Béla művészi pályafutását mint „kis iparos” kezdte, szobafestő volt, de mindvégig anyanyelvűen, hetykeszavú ember maradt és éppen azért az Opera környékén „kiszagda tenorista” névre keresztelték. Határozottan a „legszabadabb” tenoristája volt az országnak s kolleganének nem kellett éppen különösnek prűdeknek lenniük ahhoz, hogy Béla mestert messziről megpillantván — szorongva annak húsziros kiszólásától, — nyomban széles ívből ki is kerültek. Nökel szemben csodálatos módon cinikus tudott lenni az elhunyt Mester. Első nejétől, ki vele művésztársikereiben elég szegény periódusát élte végig, — elvált, a szegény asszonyt alig segítette, noha az egy hű eb rendíthetetlen ragaszkodásával — még mint Környei elvált neje is, — minden este ott ült a színházban s keservesen zokogott, valahányszor volt férjét énekelni hallotta. Környei — ki akkoriban még nem volt az elkenyézett nagy tenorista, — azonban a dolog teljesen hidegen hagyta s legszívesebben tudomást sem vett róla. Második nejétől, a tavaly elhunyt Szamosi Elzával is igen kurtán-furesán bánt, vele sem „Philemon és Baucis” megértésében élt. Környei a vidékről mint kis operette énekes került Pestre, hol még jó darabig magas bariton-szerepeket énekelte. Először a Király-színházban egy katonás szerepben (dragonyos játszott) tűnt fel Justin Clérice „A császár parancsára” c. operette főszereplőjét személyesítve. Később egy sikerült ötlettel hangját a magasabb féléveszté srófolatta fel s az a szerencséje volt, hogy hangja az új helyzetben is sziklaszilárdan tartott. Tömörségében, nemes éreében még csak gazdagodott, káprázatosan fénylővé vált s lett belőle egy ragyogó, lyrával vegyes hőstenor, ki ha nem lett volna az új szerep tanulában mindvégig kényelmes, úgy egyenesen rátermett lett volna arra, hogy Wagner mindkét Siegfriedjét könnyű szerrel győzedelmesen urálja. Színpadai külső megjelenése nem volt szerencsésnek mondható, Alakja proporció nélküli, melyből napontai forszírozott masszázsa dacára sem tudott — saját bevallása szerint — soha egy dekát sem lefogasztani, are meg nehezen maszkírozható volt, azzal sem tudott igazi illúziót kelteni sem hősi, sem lyrai szerepekben, miért is Bánk-ban szerepében éppen úgy nézett ki, mint Turiddu s Rhadamés hasonlított a Toscabeli Marió Cavaradosséhoz. Legsikerültebb maszkja talán a „Három a kis-lány”-beli „Schubert” alakításában sikerült, melyet a Víg-színházban számtalanszor énekelte. Az emberek ábrázolásra különben nem nagy szult fektetett, amint hogy nem is volt különös színjátszó képességgel megáldva. Nehézkesen s nem szívesen tanult az új szerepeket, miért is repertoárja nem is volt gazdagnak mondható. Legjobb szerepei közé sorolta Pedrót („Hegyek alján”), Don Josét, Othellót, Turidut, Cavaradossit, Bajazzót, Lohengrint és Rhadamést. Bécsben az utóbbemlített két szerepben tett szert legjobban a Staatsoper elkenyézett közönségének. Hangja a magasságban — tündöklő fényének teljes pompájában — a legjobbakkal vette fel a versenyt, középregistere is igen szép volt, de pianó nem igen tudott énekelni. Amerikában csak igen mérsékelt sikereket aratott a harmadrendű, külvárosi Lexingtoni operaházban, dalszarnokokban énekelte operazárakat s az általa páratlanul szépen előadott magyar nótákat. Koncerten csak áriákat énekelhetett, mert sem a klasszikus, sem a romantikus s modern dalrodalmat egyáltalán nem ismerte. Kétféle kolléga s mint ilyen rendkívül népszerű tagja volt a pesti Operának s a „Fészek” kártyaszatálal s bakkszobájában is nagyon becézték. Kiváló test erejére rendkívül rátermett volt. Szeretett társaságban nyilvánosan „kraftmeierkedni”. Történt pedig, hogy egy alkalommal — szép csillagos nyári estén — átrándult a jeles tenorista triász, névszerint: néhai Anthesz György, szegény Környei s a néhány év előtt szintén elhunyt, dunántúli néptánztól operai tenorrá vedlett, a Krisztinavárosi színházban éneklő tenorista, széphangu Bejczy György Budára a „Márványemnyasszonyhoz” címzett nyári lokálba. Kedélyesen leültek vacsorázni s élveztek a budai rántott csirkét teljes salátával, szorgalmasan öblögetve ritka ércet rejtő torkukat a „Budai

gyöngyének" keresztelt nemcsillag. A cigány szépen húzta, az idő későre járt — fizettek. Ekkor Környei úgy vette észre, hogy a derék, saját zsebére igen éber fizetőpincér kelletlenül 10 koronával kevesebbet adott vissza, miért is erőlyesen reklámlálta azt, mondván, hogy egy pincér részéről nem tűr rossz vicceket. Szószót követett, a pincér illetlenül válaszolt a Mesterdalnoknak, mire az öklével belesapattolt a fizetőpincér pufók ábrázatába. Vezérlük segítségére nyomban összesereglett az összes ételhordó s borfi, de a három tenorista is véd és dacsorvetségre lépven egymással, kolosszális offenzívába fogott s oroszláncok harcolt, akár Dumas híres „Három testőr”-je. Egy pillanat alatt asztalokkal, székekkel elbarrikádozták magukat s onnan repítették a poharakat s palackokat mindannyi kezük gránátként immár menekülő támadók útján. S az utkövet eredményt? A három budai Grállovag büszkén hadakozó gladiátorként maradt a porondon s kiverte a vendéglőből az összes pincért. Szóval — döntő győzelem volt!... De legutóbbi ellenfelét, a csontkezü vénkaszást szegény Környei mégse tudta legyőzni, ezen küzdelemben — fájdalom, — ő maradt alul! Isten nyugosztalja!...

Guttman Miklós.

ÚJDONSAGOK

* **Elhalasztották a szófiai bombapörítéletét.** Szófiából jelentik: A bombapörítés leadott első távirati értesítések tévedésén alapulnak. Ezek ugyanis ítélethezatról szólnak, holott az ítélet kimondásának időpontja — mint a későbbi táviratok jelentik — halasztást szenvedett.

* **Nem az angol király veje, hanem annak öccse lett öngyilkos.** Londonból jelentik: Korábbi híradások arról számoltak be, hogy az angol király veje, viscount Franos Lascalles, Mary hercegnő férje, agyonlőtte magát. Az öngyilkosság tegnap délelben történt volna és a herceg állítólag nyomban meghalt. A londoni lapok tudni vélik, hogy a herceg boldog családi életet élt, familiáris okok nem kényszerítették a tragikus tette, melynek oka így rejtélyes. Az első híradásokkal szemben most a későbbi táviratok azt jelentik, hogy az öngyilkos nem az angol király veje, hanem annak öccse, Mary hercegnő sőgóra volt.

* **Decentralizálják a Lakók Szövetsége szervezetét.** A Lakásbérlet Szövetsége szombaton este választmányi ülést tartott, amelyen Marcus István elnökölt. Dr. Zoltán Károly Peredy György, hírlapi cikkében foglalt támadás ellen védekezett. Kijelentette, hogy a lakók érdekében mindig a legnagyobb odaadással járt el. Nem veszt fel havi 5000 lei fizetést, csak 2000-et. Viszont az összes tanácskérőknek mindig rendelkezésre állott, de az természetes, hogy az ügyvédi működésért kiűn díjazást kér. Kelen Béla és dr. Halász Andor íggyekeznek az ellentéteket esimítani. Peredy György kijelenti, hogy azért nem vezte botrányosnak a közgyűlést mert azon mindössze 25 tag jelent meg. Bálint Mihály indítványozza, hogy házasszának új tisztikart. Marcus István hozzászólása után a választmány kimondja, hogy bár nem kétekedik Peredy jóhiszeműségében, azt állapítja meg, hogy a támadás tévedésen alapult és ezért tudomásul veszi a főtitkár jelentését. Az alapszabályok módosítására és a szervezet decentralizálására négy tagú bizottságot küldtek ki.

* **Házasság.** Pásztor Rózi és Fuchs Sándor ma délután 1 órakor tartják esküvőjüket Parcul Eminescu (Emléktér) 24., melyre ezuton is meghívják jóbarátait és ismerőseiket.

* **A szociális missió-társulat** 1925 május hó 21-én a Kath. Körben jótékonycélu előadást rendez. Színerkerül Muki urfi kalandjai. Szereplők: Nosz Andor, Zalezák Mária, Tátray Barna, Straub Vera, Peiser Adi, Kacián Lóránd, Dobi Irma, Gologhy Mária, Kerekes Mária, Sünger Teréz, Szilágyi Klári, Szilágyi Ilonka, Széles Gábor, Szabó Dénes, Szilágyi Béla. Kezdeté dél-

után 5 órakor. Belépti díj nincs, de önkéntes adományokat, tekintettel a jótékonycélra köszönettel fogad a Szociális missió-társulat.

* **Letartóztattak két lapkiadóasszonyt.** A Nagyvárad kiadóhivatala feljelentést tett a rendőrségen két lapkiadóasszony ellen, akik az előfizetőkől beszedett pénzek egy részét elcsikkasztották. A rendőrség mind a két asszonyt letartóztatta. Ez alkalommal felhívjuk az előfizetők figyelmét, hogy előfizetési díjikat nyugta nélkül senkinek se fizessenek.

* **A város árlejtései.** Kőszeghy József főmérnök az alábbi két hirdetményt teszi köze. A város árlejtési bizottsága a Petőfi-utca cyclops körbejáró munkáinak vállalati biztosítása céljából folyó évi május hó 25-én délelőtt 10 órakor a városháza tanácstermében zárt ajánlati nyilvános versenytárgyalást tart. A követ a város, az összes ágyazó anyagot, valamint a munkát a vállalkozó szolgáltatja. — Ugyancsak a Bul. Episcopul Radu (volt Sztaroveszky-utca) és a Str. Poetul Goga (volt Baross-utca) közt fekvő Körös vashid fakocka burkolata építési munkáinak vállalati biztosítása céljából a város árlejtési bizottsága folyó évi május hó 25-én, délelőtt 11 órakor zárt ajánlati nyilvános versenytárgyalást tart. A fakocka burkolat kátránnyal itatott lucfenyő kockákból készítenőd. Ajánlatot csak a városi tanács műszaki ügyosztályától díjtalanul beszerezhető ajánlati úrlapon lehet tenni; ugyanott az árlejtési feltételek is megtekinthetők. Kőszeghy József, inginer-sef. consilier technic.

* **A Csarnok választási mozgalmi.** Tapunk ily című közleményének kiegészítéseképpen a következő sorok közlésére kérték fel bennünket: Tény az, hogy a kiskereskedők gyűlésén Balázs Márton felvette azt a kérdést, nem volna-e helyesebb a kiskereskedőknek a Csarnok kebeléből kilépni s az italmérőkkel egyesülve működjenek. Tény az is, hogy ezen felvetett kérdésnek az utána felszólaló összes jelenlevők ellene voltak, mivel mint kiskereskedők a Csarnok kebelében óhajtnák és itáják megvédhetők érdekeiket. Azonban téves Berkovits Arthur felszólalásának az a beállítása, hogy ő a kiskereskedő tagok nemtörődomségének tudja be a kiskereskedők csoportja eddigi működésének eredménytelenségét. Sőt nevezett felszólaló általános helyeslés közben ostorozta a vezetőséget (nem a Csarnok, hanem a kiskereskedők csoportjának a vezetőségét) s azok működését, kik a Csarnok elnöksége és választmányában a kiskereskedőket képviselik. Ezen felszólalásra reflektált Weisz Vilmos, ki zajos ellenmondások között akarta bizonyítani az ő és társai eredményes működését, mely legfőképpen abban nyilvánult volna meg, hogy a Csarnok kereskedelmi iskolát tart fenn s abban legfőképpen kisemberek nyernek tandíjmentesen oktatást. Erre válaszul ismét Berkovits Arthur s nagy tetszés kísértéssel felszólalását, midőn kijelentette, hogy elismeri a Csarnok áldozatkészségét a kereskedelmi iskola felállításával s egyéb cselekményeiben, de az nem a kiskereskedők vezetőségeinek érdeme s nem is a kiskereskedők élvezik annak előnyeit, mert a kiskereskedők nagyobb része nem képes még tandíjmentesen sem gyermekeit kereskedelmibe járattni, hanem alig várja azt a korhatárt, mikor oda adhatja gyermekét mesterségre, vagy kereskedő-tanoncának, vagy varrónőnek kitaníthassa. Hanem miért nem tette meg a kiskereskedők elnöksége kötelességét a múlt évben, mikor a pénzügyigazgatóság felhívása alapján módja lett volna elintézni, hogy a kiskereskedőknek ne kelljen forgalmi adókönyvet vezetni, hanem átalányban fizethessék negyedévenként a forgalmiadót, ami sok kiskereskedőt sok kellemetlenségtől kímélt volna meg. Ilyen

és hasonló produktív eredményt mutasson az elnökség fel, akkor meghajlik működése előtti. Egyebekben a gyűlésről szóló tudósítás megfelel a valóságnak. Helyreigazított soraink szíves közléséért hálás köszönettel vagyunk Főszerkesztő úrnak, tisztelettel Berkovits Arthur, Mátyás Nándor, Bánya Lajos, Stein Samu.

* **A filharmóniai társaság vezetősége** ezuttal hálás köszönetet mond a május 6-iki koncerten közreműködő énekkar tagjainak s különösen Bleyerné Garzó Adél és Pallady Leontinné urnóknak, akik legjelesebb növendékeik élén önzetlenül fáradoztak a koncert sikere érdekében.

* **Az Izr. Nőegylet** leányárvaházának adakoztak: Dr. Halász Mártonné édesanyja elhunytá évfordulója alkalmával a Keeskeméti Margit-alapra 200 lelt, Leichtmann Mórné édes Ella leánya halála évfordulója alkalmából 100 lelt, N. N. 100, Szabó Sándor 100, Darvas Imréné 200, Sonnenfeld Adolfné 200, Weisz Gézané 50, Schleifer Vilmosné 25 lelt. Természetbeni adományokat küldtek: dr. Friedländer Sámuelné, Rein Renő. Az Agnók Otthona javára dr. Hermann Ottó édesanyja halála évfordulója alkalmával 160 lelt. Az összes adományokat hálásan köszöni az elnökség.

* **Német gyorsvonat** elgázolt egy autót huszonöt utassal, Heidelbergből jelentik: A frankfurt—bádeni gyorsvonat egy utkeresztződésnél elgázolt egy teherautót, melyben huszonöt utas volt. Az utasok közül tíz meghalt és többen súlyosan megsebesültek.

* **Vallomást tett a Burg-színházi merénylő.** Bécsből jelentik: A rendőrség kihallgatta a Burg-színház merénylőjét, Mancia Wamiciut. A letartóztatott nő azt állítja, hogy ninesenek büntársai és tettét nemzeti felbuzdulásból követte el.

* **Megnyílt a Delphin.** A szőlőhegy lankás oldalán a természet szépségeitől övezetten rendezte be Welzer József néhány éve a Delphin nyári vendéglőt, amely első percétől fogva a leglátogatottabb nyári étterme volt Nagyváradnak. A Delphint a tavasszal restaurálták és tegnap a pompás nyári vendéglő ismét megnyílt. A gondos vezetés, pompás konyha és előékeny kiszolgálás biztosították a természet áldásai mellett a Delphin népszerűségét és ez a kitűnő vezetés fogja az idén is garantálni, hogy a publikum seregestül keresse fel az idén is. Ma már enyhé és kellemes nyári idő köszöntött be a szőlőhegyen, mintha a szezon kellős közepén volnánk és a Delphin zöld lugasai, árnyas árkdái szívélyesen fogadják a vendéget, aki itt igazán kellemesen szerezheti meg a távoli tengerpartok, vagy üdülőhelyek szórakozásait.

ÜZLETATHELYEZÉS.

„OLD ENGLAND” keztyű és kötött áru üzlet

MAJUS 11-től

Ferdinand király-ut 3. alá (Heymann házba) LESZ ÁTHELYEZVE.

Értesítés

Értesítem a nagyérdemű vevőimet, hogy külföldi tanulmányutamról hazatértem. Páris, Budapest, Bécs minden úri divatújonságait magammal hoztam, mellyel a nagyérdemű közönségnek állók rendelkezésére.

Kiváló tisztelettel

Hackmayer ur szabó

Special angol szövetek raktára

Sirada Avram Iancu (Kossuth)-utca

MA-YONG

ujra kapható

Kálmán ékszerésznél.

* **Kölcsönkönyvtár ingyenes sorsolás** a Hegedűs Hirlapirodában. Május 12-én 1. nyeremény: 1 üveg pezsgő Robin Charles Gerliczy-utcai pezsgőgyárából. II. 1 pár Baby cipő Carmen gyermekeipószalonból str. Josif Vulcan (Nagy Sándor-u.) 4. III. 10 habos kávé a Stepper cukrászdában.

* **A város új bérlői.** A város, mint ismeretes május 1-én élt a felmondási lehetőséggel és a Széchenyi-épületből több kereskedőt tett ki. Így Nagy János szabó üzlethelyiségét Stupár Demeter kapta meg drogueria részére, Freund óráshelyét Georgescu szabómester foglalja el. Váradi borbély üzlethelyiségének bérlete Hatzegean fodrász tulajdonába ment át. Stupár 30.000, Georgescu 25.000, Hatzegean 25.000 leit fizet a városnak, ugyancsak 25.000 lei bért fizet a Bazárépületben Pacala gyógyszerész, míg a Banca Frontiera, amely a Savoly bérletét vette át békeséges úton, évi 40.000 lei házbért köteles fizetni. — Nem történt még döntés a Rimanóczy bérletére vonatkozólag, amelyre mint ismeretes, a mai 400.000 lei helyett Kohn és Vajda, a Pacala-kávéház bérlői 1.200.000 leit ajánlottak meg. A Rimanóczy, bár egy régebbi tanácsai intézkedés kimondotta, ma sincs a gazdasági tanácsos intézkedési jogkörében, hanem azt a város többi bérépületeitől teljesen külön kezelik.

* **A Vörös Kereszt bálja,** Szombaton este előkelő és nagyszámu közönség jelent meg a Kereskedelmi Csarnokban megtartott Vörös Kereszt bálón. A jótékony cél most is elvitte az embereket a bálba, hogy adományaikkal a Vörös Kereszt nemescélú alapját gazdagítsák. Tombola, konfetti, szerelmi posta állt az ifjúság rendelkezésére és a 86-ik gyalogezred kitűnő zenekara. Még az is tánára perdült, aki nem tudja a modern táncokat. A kitűnő zenekar pompás tánczenéi valósággal elragadtatták a publikumot úgy, hogy még szünet közben is hallgatni akarták a modern tánczenéket. A minden tekintetben jól sikerült mulatság a reggeli órákban fejeződött csak be.

Divat kockás szövetek alakja és ruhákra minden színben Leitner Mártonnál.

* **Az egyesülési ünnep Szalárdon.** A május 10-iki nemzeti ünnepet impozáns keretek közt tartották meg Szalárdon. Az ünnep reggel 9 órakor kezdődött, mikor is Szalárd község mindkét iskolájában, az egyikben Laziu Ferenc Teodor gör. kath. lelkész, a másikban Juhos Lajos iskolai igazgató méltatták az ünnep jelentőségét. Dél 12 órakor a piacon egy rögtönzött sátorban istentisztelet volt, amit Popovici György csokajai gör. kel. lelkész végzett fényes kísérettel. Istentisztelet után dr. Bordás főszolgabíró román nyelven köszönetet mondott a környéki községekből is egybegyűlt közönségnek, utána Nagy Sándor csatári jegyző magyar nyelven cselelt az ünnep történelmi jelentőségét. Délután sportünnepély, este pedig fényesen sikerült bál volt, melynek tiszta jóvedelmét a Csördás-Bolchis szoboralapra juttatták.

* **Kik pályáznak a szatmári színházra.** Szatmárról telefonálják: Az itteni színház koncessziójáért ezidén többen folyamodnak. Értesülésünk szerint: Kovács Imre, Parlagi Lajos, Szabadkai József, Dési Jenő jelenlegi táncoskomikus, Orvosi Géza bonviván és Benediner Nándor zeneiskolai igazgató pályáznak.

* **Csődkérés.** A törvényszéken dr. Zoltán Jenő ügyvéd csődkérvényt adott be Sátorji Mőric ellen, aki 67500 lei tartozását többszöri felszólításra sem fizette meg. A csődbíróság még nem döntött a kérvény fölött.

* **Old England tavaszi keztyű és harisnva** újdonságai megérkeztek.

Agygarnitúrák, hencsertakarók futószőnyegek Leitner Mártonnál.

Dohy Árpád lett Nagyszalonta ref. lelkésze

Nagyszalontáról telefonálja tudósítónk: Este fél 8 órakor óriási tömeg előtt hirdették ki a szavazás eredményét.

Összesen 1511 szavazatot adtakle. Ebből:

Dohy Árpádra	1036
László Jánosra	268
Gargya Gézára	142
Nagy Dánielre	65

szavazat esett és így Dohy Árpádot a szavazatok abszolút többségével megválasztottak deklarálták.

A néptömeg nagy ujjongással fogadta a választás eredményét, mert Dohy Árpádot a szegény néptömegek választottjának tekintik.

* **Elfogott a sziguranca egy szőrmetolvaj vasutast.** Tegnap délután egyik nagyváradi szécsüzletben egy vasutas kilenc darab szőrmet ajánlott megvételre. A szűcsnek gyanus volt a vasutas viselkedése és értesítette a sziguranciát. Viliga János komiszarus azonnal kiment és a vasutast, akiről megállapította, hogy lopott holmit árusít, letartóztatta. A kihallgatásnál megállapították, hogy a tolvaj Barcsa Simon kolozsvári vasutas, aki azonban nem akar határozott választ adni, hogy honnan lopta a kilenc darab szőrmet, amelyet nála találtak. A sziguranca bevezette a nyomozást.

* **Szabászati és kalapkészítő szakiskolám** Str. Rimanóczy 13. szám alá helyeztem át. Folyó hó 15-én új tanfolyam nyílik. Oktatás a legmodernebb módszer szerint. Szabás, varrás és modellezés 6 hónap alatt, tökéletesen elsajátítható 6 hónap alatt. Kalapkészítés 2 hónap alatt új módszerrel tökéletesen elsajátítható. Nővendékek készítményei Rimanóczy-utca 13. szám alatt a kirakatban láthatók, ugyanott érdeklődők és beiratkozók jelentkezhetnek naponta d. e. 11—12-ig és délután 4—6 óráig Orbán Sándornál.

* **A Püspök-fürdőbe 100 beteget küld a betegsegélyzőpénztár.** A Casa Cercuála bukaresti főintézsége szerződést kötött a Szent László Püspök-fürdő igazgatójával, hogy a betegsegélyző kezelése alatt lévő betegek közül 100 beteget helyez el, felerészből a fürdő területén, felerészből a Komzsik-villában. A betegsegélyző május 15-én küldi ki a betegeket, köztük sok nehéz reumás, köszvényes és csúszos beteget és ischiásban szenvedőt a Püspök-fürdőbe, amelynek vize gyógyhatású tekintetben páratlan, levegője pormentes, tiszta, erdei levegő.

Legjobb tenniszcipők Reichardnál

Menyasszonyi kelengyék, rumburgi vásznak, asztalneműk, a legszebb férfi ing-zefírek, női divat-szövetek, grenadinok, függönyre selyem fényű tuszor, rumburgi len zsebkendők nagy választékban

HAJNAL és RÓZSA
Str. J. Vulcan (Nagy Sándor)-u. 1.

* **A Savoly-illatszertár áthelyezése.** Értesitem a tisztelt közönséget, hogy Savoly illatszertáramat megszüntettem és teljes áruaktáramat átvittem az Angyal-drogueriába. Illatszertáratemet itt folytatom és a legdúsabb és legválasztékosabb raktárral állok a közönség szolgálatára. Üzletemet az eddigi nivón, az eddigi szolid és disztíngvált alapon fogom vezetni és kérem a nagyközönség további szíves támogatását **Barna Miklós,** az Angyal-drogueria tulajdonosa, Bul. Regele Ferdinand (Rákóczi-út) 1. szám.

* **Agnes-csemege,** egy darab 5 lei Benedeknél.

A legjobb harisnyák Weisz és Kardosnál, Bv-dul Regele Ferdinand (Rákóczi-ut) Moskovits palola

* **Felélősség mellett vállalko** molykár elleni megőrzésre szőrmebundákat, ruhaneműket és szőnyeget, Lechner Str. Ciorogariu 4. szám.

Legjobb tenniszcipők Reichardnál

Napellenző és rolettévaszak, matraz grádlik, butor-szövetek **nyugagyak** a legolcsóbban **Spitzer** kárpitos kellékek üzletében, Str. Nicolae Jorga (volt Zöldfa-utca).

Ruhafestés Vegytisztítás

Gőzmosás legszebb és legolcsóbb a „**MERCUR**”-nál
Str. Vlahuța (Szt. János-u.) 1. és Baross-utca 9. sz.

minőségben vezet

Be kell nyújtani a városi adóvallomásokat

A városi adóhivatal a városi tanács 9527—925. V. sz. határozata értelmében ismételtén közölni teszi, hogy az 1925. évi városi adók és díjak (taxák) átvételéhez szükséges vallomások (declarációk) f. évi május 15-ig a városi adóhivatal földszinti 19. sz. szobájában beadandók a város által rendelkezésre bocsátott űrlapok felhasználásával. A szükséges űrlapok a városi adóhivatal földszinti 18. és 14. sz. szobáiban díjmentesen szerezhetők be, ahol a szükséges felvilágosítások és utbaigazítások is megszerezhetők.

Mindazok, akik vallomást nem adnak be, vagy a beadott vallomásban a valóságtól eltérő adatokat nyújtanak fel s ezáltal a várost megrövidítés veszélyének teszik ki, a 14988—1925—IV. sz. a. alkotott szabályrendelet értelmében a megrövidítésnek kitett adóösszeg 5—10-szeres összegével, mint bírsággal esznek sújtva az esedékes adóösszege felül. A városi adóhivatal az 1924. évben eszközölt összeírás adataival a vallomások s az azokban foglalt adatok helyességét ellenőrizni tudja.

Vallomást kötelesek beadni: 1. A háztulajdonosok a tulajdonukat képező házingatlanok 1924. évi november hó 1-én fennállott évi bérjövödelméről. bérjövödelmet képez saját használat esetén az ingatlan, vagy lakás realis haszonértéke is. A szálló negyven levő villák, nyaralók és házak bérjövödelme, illetve realis haszonértéke is bejelentendő.

2. A 14988—1923. IV. sz. a. alkotott szabályrendelet 2. pontjában felsorolt üzletek, vállalatok, gyárak és irodák tulajdonosai az általuk bérelt, vagy elfoglalt üzlethelyiség, iroda, vagy gyártelepért az 1924. évi november hónapban fizetett évi bérre, illetve saját ingatlan esetén a helyiség realis haszonértékére vonatkozólag. A vallomás a háztulajdonos által is aláírandó.

3. A szállóprések tulajdonosai feltüntetve a tulajdonukat képező szállóprések befogadó képességét a tervekben.

4. A szeszfőző üstök és szeszfőző kazánok tulajdonosai.

5. Mindazon személyek, vállalatok, gyárak, részvénytársaságok, stb., amelyek az üzlet vagy foglalkozás nemének s az üzlettulajdonos vagy foglalkozást űző nevének feltüntetésére szolgáló cégtáblával rendelkeznek. Az egyazon ingatlanon levő s ugyanazon üzletre, foglalkozásra vonatkozó cégtáblák egy időtartamot képeznek; ha azonban cégtáblája más ingatlanon is van, az külön bejelentendő.

6. Mindazok, akik egyenruhát (livrét) viselő cselédet (ínást, hetest, kocsiat, stb.) tartanak. Feltüntetendő a vallomásban, hogy az egyenruha (livrét) a van-e látva zsinórdíszítéssel, sujtással vagy kordával, avagy teljesen sima.

7. Automobil, motorbicikli, kerekpár, kocsi, hintó, szekér, talyiga, táblaskocsi, stb. jármű tulajdonosok. Automobiloknál, motorbicikliknél és kerekpároknál feltüntetendő a forgalmi engedély száma; automobiloknál a motor kéreje, a motorbicik-

liknél, hogy van-e kosár. Az automobiloknál feltüntetendő még az is, hogy személy-, vagy teherszállító.

A bérjárművek tulajdonosai a tulajdonukat képező és nyilvántartott bérjárműket bejelenteni nem kötelesek.

8. Mindazok, akik lovat tartanak, feltüntetendő, hogy a lo luxus célt szolgál, a kereskedelem, ipar, vagy foglalkozás gyakorlásában, mező vagy szálló gazdaságban, avagy bérjárműben használatik.

9. A cselédartató gazdák feltüntetve a cselédek számát. A szabályrendelet értelmében cselédnek tekinthetnek (a nevelőnők és vizsgázott sofförök kivételével) életkorra és nemre tekintet nélkül mindazon

személyek, akik bér ellenében háztartási, vagy gazdasági szolgálatot teljesítenek. A jelen hirdmény 6. pontja szerint bejelentett egyenruhas cselédek itt nem jelentendők be.

10. Az eb tulajdonosok, feltüntetve a tulajdonukat képező ebek rendeltetését (házörz, juhász, patkányirtó, vadász, luxuseb).

11. A favágó körfűrészek tulajdonosai.

A városi adóhivatal felhívja a fentiek szerint vallomásra kötelezett adózókat, hogy az előírt vallomást a megállapított határidőben és helyen saját érdekükben okvetlen adják be.

Oradea-Mare, la 8. Maiu 1925.

Perceptoratul orasenesc.

Pénzzel dolgoztak a püspökválasztásnál Magier Aurél kibuktatásán

A Sentinela tegnapi száma szenzációs közléssel szolgál az aradi püspökválasztással kapcsolatosan. Román lapírói sünk fejtegetéseit az alábbiakban reprodukáljuk s természetesen, hogy felelősséggel ő tartozik érte:

A püspökválasztásra a legszebb előjelek mellett készültek, amikor a bánátiak részéről kárhozatos manőver történt. A temesvári Banca Timiseana dr Comsa jelölt javára eszeveszett propagandát kezdett és e propaganda rendelkezésére bocsátotta alapjait és Goldis László embeivel együtt csatlakozott a bankpárt-hoz. Az agitáció elszántsággal folyt minden eszközzel a pénz meggyőző erejétől kezdve egészen a presszióig és fenyegetésig még az utolsó órákban is. A választás napján pedig a bank igazgatója tisztviselőivel és részvényeseivel Aradra érkezett, valamint három bánáti képviselő és a temesvári kerületi pénzügyigazgató. Nem riadtak vissza attól, hogy szégyenletes propagandájukat a szavazás utolsó percéig még a templomba is behurcolják.

Ime: odajutottunk, hogy a bankok még püspököket is választanak. Nem fogunk csodálkozni, ha holnap-holnapután egy másik bank — például a Marmarosch-Blank — metropolitát fog választani. Opera, a Timiseana igazgatója, volt lelkes, bebizonyította, hogy nagy befolyása van az egyházi ügyekre. De az ő beavatkozása nem valamely jelölt iránt érzett szeretetéből fakadt. A bank érdekeiről volt szó, akármilyen botrányosnak tűnik is ez fel. Ez nem gúny. Az aradi püspökség alapjait régóta az aradi Victoria bank kezeli. A Timiseana régóta harcolt azért, hogy ezeket az alapokat hozzávigyék át. Mivel ez eddig nem sikerült úgy gondolta, leghelyesebb lesz, ha ő maga választ püspököt magának, aki rendelkezik az alapok elhe-

lyezése felett. Vajon tette neki Comsa dr ilyen ígéretet? Ezek az aradi püspökválasztás kulisszatitkai és csak ilyen felháborító eszközökkel érték el, hogy dr Magier kisebbségben maradt.

A Sentinela ezután melegen méltatja Magier kiváló képességeit és illusztrálja azt a veszteséget, ami az aradi egyházmegegyét az ő bukásával érte.

Tessitori Nóra

A magyar művészet egyedül álló hites erdélyi propagálója, az egyetlen asszony, aki hisz és akinek joga van hinni elhivatottságában: — Tessitori Nóra egyévi távollét után ismét felragyogott egy főirő és áhitatos este keretében Nagyváradon. Tessitori Nóra utja ma már nyilegyenes irányban homokkal szórótott, hogy rajta ünnepélyesen haladjon végig és a nő mindenüvé, ahol magyarok élnek. Pár hónap múlva Budapestre megy, azután Amerikába vendégszerezni.

Es mi, erdélyiek, akik láttuk Tessitori kezdő lépéseit, láttuk az önmegtartó akaratot ebben a nőben, akiben a legigazabb művészetig tornyosodott a magyar sző fanatikus imádata, már úgy nézünk rá, mint a mi időnk hősré. Az erdélyi irásnak ő tör először nem ösvényt, de hatalmas utat a népszerűség szíve felé.

Szombat esti műsorában visszanyult a magyar költészet kincs-ládájában egészen a Balassa Bálint koráig. Utólrhetetlen erejével idézte jelenbe költészetünk legnagyobbjait. Ujdonságos azt fűszerezett Csokonai jólismert költeményeinek, exhumálta Vörösmarty ragyogó előszavát és kockázatosan merész volt áldozni a legmegközelíthetlenebb Vajda János emlékének is. Műsora második felében Ady dübörgött és delirált. A „Pócsi Mária”, az „Ősz szerelmei”, a „Felfeldobott kő” s a „Hun új legenda” hatamasabb élmény volt Tessitori közönsége számára, mint akár egy tragédia, akár egy operaelőadás. Az erdélyi költők verseiben, (Reményik, Aprily, Kádár, Ligeti) aztán legrejtettebb és

Mit vásároljunk a héten Kováts Testvérek áruházában

Az alábbi cikkeket csakis az alant megjelölt napokon árusítjuk

Hétfő	Kedd	Szerda	Csütört.	Péntek	Szombat
Csikos és kockás női szövetek száz különféle variációban utcai ruhákra alkalmas 1 méter ára:	Vékony selyem-szálszifon eredeti angol gyártmány csalai árban, csak biharmegyei vevőknek, 1 mtr. ára	Különböző színű kitűnő minőségű francia delin, nem gyapjú 1 mtr ára:	A legdivatosabb angol krep pongyolákra legalkalmasabb anyag 1 mtr ára:	Gyönyörű sprices hollandi epons duplaszélés a legizlésebb mintákban 1 mtr ára:	Elsőrangú angol színes batiztók pongyolára és ruhákra különösen alkalmas 1 mtr ára:
85 Lei	35 Lei	35 Lei	45 Lei	85 Lei	35 Lei

**KOVÁTS
TESTVÉREK
SAS-PASSAGE**

**Figyelem!
Nem létezett
alkalom!**

Az alábbi cikkek naponként is vásárolhatók:

Női szövet tiszta gyapjuból	250 leitől
Férfi	275 leitől
Selymek	275 leitől

**El ne mulassza
megtekinteni!**

je, a tiszta zenéség és bűvölő illúziókeltés illusztrálta föl Tessitóri szavaiban az estély felhőlapjára Erdély madárdalos rejtelmes erdőit, misztériumos partakijait.

A közönség hálás volt Tessitorinak. Tapsban, óvációban, elfojtott lélekzetvételben és a könnyekben és a sóhajokban, amiket Tessitori belőlünk kicsalt, ez a mindennél nagyobb érzés: — az elragadtatott hála lelkedzett mindazért, amit ritka élvezetes estélyével nekünk adományozott.

Tessitori előadását Tabéry Géza konferálta be rendkívül előkelő módon s szavaiban a nagy előadónó hivatását azoknak a régi magyar költőknek inspirálóiával szötte vonatkozásba, akiknek műveiből Tessitori műsorát összeállította. Tabéry Géza bevezető beszéde rendkívüli tetszést aratott.

Kisajátították [Inger Szoliman birtokát]

Az imperium beálltakor Inger Szoliman papmező-kimpányi birtokából a kaszáló, rétet és szántóföldeket kényszerbérletbe vették a falvak lakosai. Az agrártörvény életbeléptetésével a megyei agrárbizottság kimondotta, hogy a birtokból, amely 600 holdból áll, 100 hold erdőt, amely fiatal ültetés, átenged a tulajdonosnak s a földekből 50 holdat, a többit kisajátítja. Inger Szoliman ebbe belenyugodott.

Most tavasszal a csékei agrárbizottság revízió alá vette a megyei bizottság határozatát s azt a határozatot hozta, hogy a birtokot teljesen kisajátítja s a tulajdonosnak kastélyán kívül 50 holdat hagy meg, amely sziklás és nem művelhető. A járási agronóm ezzel egyidejűleg megtiltotta, hogy a tulajdonos a tavaszi földeket felszántsa s ezek most bevetetlenül állanak olyan időben, amikor a gazdasági munka a közlekedésre áldásos hatással lenne s a kenyérgyártásban fontos szerepet töltené be.

Inger Szoliman tehát mostantól kezdve vagyonatlan ember. A határozatot megfellegezte s a legfőbb agrárbizottsághoz beadványt intézett. Elmondja ebben, hogy ő birtokát sem nem örökölte, sem királyi adomány révén nem szerezte, hanem Afrikában végzett eredményes munka árából, aranyértékben vásárolta készpénzen, állandóan birtokán lakott, földműveléssel, gazdálkodással és nemes fajú állatok tenyésztésével foglalkozott s hasznára vált a környező falvak népességének. Különösen találja, hogy a megyei agrárbizottság határozatát a járási bizottság felülvizsgálja s annak határozatától eltérő határozattal vagyonát tőle elveszi, jöllehet, a földigénylőket csak a falvak utcáin verbuválás útján tudta az agronóm összeszedni. A földek ma paragon állanak, nincs termelés. Kifejti ezután, hogy az erdő egyrésze fiatal erdő, amely öt illeti s tíz évi kitermelési időre kéri azt részére átadatni, ha pedig ezt megtagadná a bizottság, felajánlja, hogy kastélyát, földjeit, erdeit átadja az államnak s cserébe kér akárhol megfelelő birtokot, ahol a gazdálkodást folytathassa. A nagyváradi—vaskóhi vasut vonalain jobbról, balról vannak kisajátított birtokok, amelyeken még nem indult meg a termelés, amelyeken telepítéseket tervez a kormány, de a telepesek nem jönnek. A környező falvakból telepítésre elavozottak is visszatértek. Ő a cserébe adandó birtokot jól fogja művelni és reméli, hogy nem teszük őt földönfutóvá családjával együtt, mert nem lehet érdeke az államnak, hogy ő proletárrá legyen, sem az, hogy innen, Biharból elpusztuljon. Ő mindig dolgozott s legutóbb a bányafeltárással is munkát kívánt szerezni a falvak lakosságának.

Amint a birtokot Inger Szolimantól elvették, megkezdett az adóvégrehajtó s a hátralékos adóban lefogalta Inger Szoliman zongoráját, Inger Szolimant értesítették, hogy árverés lesz a kastélyban, eladják a zongorát. Az emir Vasilescu pénzügyi adminisztrátorhoz fordult, aki aratásig haladékot adott. Az adóvégrehajtó

azonban kijelentette, hogy az árverés ki van tűzve s vevők is jelentkeztek. Végre az adminisztrátor rendelettel függesztette fel az árverést s egyelőre a zongora a kastélyban marad. Az emirt különben baleset érte. Hazafelé kocsiján ment s messziről látott egy autót, teljes gőzzel rohanni. Integteni kezdett a sofförnek, hogy lassítsa a menetet és zárja el a motort, mert a lovak könnyen megvadulnak. A sofför nem követte az utasítást, így esett meg, hogy Inger Szoliman fogata beleborult az árokba. A kocsi összetört. Az autó utasa, Gavrea főmérnök, aki a lunkászpriei birtok gondnoka s szemléutjából jött, megállította és sajnálatát fejezte ki az incidens felett.

SPORT

Nagyvárad — Kolozsvár 1:0 (0:0)

A tizedik városközi mérkőzés Nagyvárad részére hozta meg a győzelmet.

A mérkőzés előtt dr. Roxin Teodor a szövetség alelnöke üdvözölte a kolozsvári vendégeket és átnyújtotta a város selyemzászlóját. Popescu kapitány válaszolt, aki virágcsokrot adott a váradai futballistáknak.

Ezután megkezdődött a mérkőzés.

A csapatok a következő felállításban álltak ki:

Nagyvárad: Ströck, Barta, Székely, Körösi, Kinigli I. Kinigli II., Zsiga, Rónai, Keller, Mónus Csoma.

Kolozsvár: Lázár, dr. Hirsch, Kirchoffer, Fazekas, Hatiegan, Guga, Giurgiu, Coifor, Boncinat, Hunyadi, Cipeigan.

Az első lefutás a kolozsváriaké, de Giurgiu a kapu mögé rugja a labdát. A nagyváradiak kombinációja után a kolozsváriak támadnak és Székely kornert hibáz. Ez eredménytelen. Már lehet érezni a nagyváradiak fölényét, már az ellenséges kapu előtt állnak, de Zsigától Hirsch elveszi a labdát. A kolozsváriaknak csak néha sikerül áttörni a frontot és Hunyadi 20 méterről lö, de Ströck védi a kaput. A félidő eredménytelen.

A második félidő játéka sokkal élénkebb és változatosabb. A kolozsváriak veszélyesen támadnak, de Barta jól megállja a helyét. Váradai támadás következik. Keller szökteti Rónait, aki kiszökik és tíz méterről a 144-es percben megszéri a győző gólt. Nagyon sok veszélyes helyzet alakul. Székely és Barta vezetnek egy labdát, a kapu előtt azonban összeomlik a támadás és Boncinat Nárad felé lö szabadrugást. A legszebb kombinációk összeomlanak és a változatos játék nem hoz újabb eredményt.

A mérkőzést dr. Morár meglegedésre vezette.

BUDAPESTI EREDMÉNYEK

MTK—Bolton vanderers 1:1 (1:0)

FTC—KAC 1:0 (0:0)

BEAC—III. Ker. 5:0 (1:1)

UTE—Zugló 1:1 (1:1)

VIDÉKI EREDMÉNYEK

Kolozsvár: Haggibor—CFR Mures 1:0 (0:0)
KAC—KKASE 2:1 (2:0) CFR—KMTE 3:1 (3:0)

Nagyszombat: Kolozsvár—Nagyszombat 4:0 (0:0) Revans mérkőzés.

Nagyvárad: Victória—Makkabea 1:1 (1:0)
Nagyszalonta: ATE—NSCMT 1:1 (1:0)

Arad: Iul—Glória CFR. 4:0 (0:0) AAC—AMTE 1:1 (1:0) Hakoah—Victória 1:1 (1:0)

Bukarestben a Kinizsi a Joventust 7:4 arányban megverte.

SZÍNHÁZ

HETI MŰSOR:

Kedd: Juhász legény, szegény juhász legény, operettjondás B) bérlet.

Szerda: Csárdáskirályné, operett, M. Rabega, a bukaresti operettársulat bonvivantjának első felvétele, bérleten kívül.

Csütörtök: Kék mazur, operett-repriz, A) bérlet. Péntek: Marinka táncosnő, operett, Petrás Sári első vendégfellépésével, B) bérlet.

Szombat délután fél 4 órakor: Magdolna, életkép, olesó helyárrakkal.

Szombat este: Lengyelvér, Petrás Sári vendégfellépésével. Bérleten kívül.

Vasárnap délután fél 3 órakor: Szibil helyett Lengyelvér operett, Holdi Juci a marosvásárhelyi színház primadonnájának vendégjátékával.

Vasárnap délután fél 6 órakor: Vörös ember, vigjátékhumatató, mérséket helyárrakkal.

Vasárnap este fél 9 órakor: Nótás kapitány operett, Holdi Juci, a marosvásárhelyi színház primadonnájának vendégfellépésével és Rohonczy Mihály, bérleten kívül.

Hétfő: Vörös ember, vigjátékjondás, A) bérlet, premierbérlet.

Kedd: Vörös ember, vigjátékjondás B) bérlet. A hét összes előadásaira a jegyeket már vasárnap reggeltől kezdve árusítja a színházi pönztár.

A SZÍNHÁZI IRODA HIREI

Juhász legény, szegény juhász legény. Bebizonyosodott Török Rezső operettjónál az az igazság, hogy a közönség a legnagyobb szeretettel és elismeréssel fogadja az olyan operettet, melynek témája tiszta költészet, muzsikája pedig eredeti és finom. A Juhász legény, szegény juhász legény ilyen operett, mert a legőszintébb emberi elgondolásokat vízi színpadra. A Juhász legény, szegény juhász legény ma B) bérletben kerül színre T. Pogány Jankával, Horváth Micivel, Bihari Sándorral, Gróf Lászlóval, Madassal, Stollal a főszerepekben.

Rabega a Csárdáskirálynében. Rendkívül nagy érdeklődés előzi meg a bukaresti operett színház bonvivantjának, Rabega M. nek első vendégjátékát, aki csütörtök este a Csárdáskirályné Edwinjében fog fellépni. Ennek az előadásnak külön érdekessége az, hogy a vendégművész csak románul énekel és beszél, viszont a mi művészeink magyarul játszó szerepeket. A Csárdáskirályné főszerepét Biczó Margit, Kertész Manci, T. Pogány Janka, Gróf László, Stoll, Galambos és Hevesi játszó. A szerda esti előadás bérletszűnetben megy.

Petrás Sári vendégjátékai. A világhírű magyar operettprimadonna, mint ismeretes, pénteken és szombaton este lép fel Nagyváradon. A művésznő péntek este B) bérletben a Macinke táncosnő, szombaton pedig a Lengyelvér főszerepét alakítja csodálatos művészetével és utólráhetetlen közvetlenségével. Petrás Sári vendégjátéka olyan eseménye a színházi szezonnak, amelyet mindenkinek meg kell látni, mert csak igen ritkán jut hozzá a színházlátogató közönség, hogy a világvárosi színpadokon is elismert művésznő játékában gyönyörködhessek. A Marinka táncosnőben Betegn Bébi, Sós, Rohonczy, Bihari Sándor, Hevesi, a Lengyelvérben pedig Kertész Manci, Bihari Sándor, Gróf László, Stoll, Madas, Galambos, Bereng lesznek Petrás Sári partnerei.

KEPES ELEK

orvosi kötszerszalag, Sas-passa 20. szám

Saját készítményű sérvköltő, hásköltő, speciális kötszerek, női és férfi óvszerek

INGYEN, KÖLTSÉGMENTESEN

meggyőződhetik róla, hogy mily egyszerűen tisztítja beleit, hogy frissíti egészségét és hogy fűti fel testét a

Koprol

jóízű csokoládé vértisztító. — Teljesen ingyen kap egy próbát, ha címét közli a „GEA” KRAYER laboratóriummal, Timișoara 87. szám.

* Balázs Árpád legújabb kottája: Szeretnék május éjszakákon című nagysikerű nótája ára 12 lei. Kapható a Hegedűs Hirlapirodában.

* Kérjünk mindenütt Bavaria dupla-malát, vagy márciusi világos kiviteli Dreher-Haggenmacher-sört!

Larvas harisnyái legjobbak!

* Külföldi utazáshoz vízumokat, ha gyorsan és pontosan akar, a Hegedűs Hirlapirodába vigye.

* Bomba 6 lei az Eldorádóban.

TŐZSDE

Zürich, május 11. Nyitás: Berlin 123'06, Newyork 516 háromn., London 2506 fél, Páris 2690, Prága 1525, Budapest 0.0072'62, Bukarest 252 fél, Bécs 0.0072'70.

Bukarest, május 11. Zárlat: Devizák: Páris 1080, London 1005, Newyork 207.5, Milánó 855, Zürich 4015, Wien 29 és egyneved, Prága 615.

Valuták: Font 1000, fr. frank 11, svájci frank 40, lira 850, dinár 340, dollár 207, osztrák 30, magyar 30, szokol 600.

Zürich, május 11. Zárlat: Berlin 123, Amsterdam 207 és háromnegyed, Newyork 516 és háromnegyed, London 2506, Páris 268750, Milánó 212250, Prága 1530, Budapest 72 és ötnyelcad, Belgrád 835, Bukarest 25250, Varsó 9975, Bécs 7280.

NYILTÉR

Buzás Istvánné Calea Victoiei (Kolozsvári-utca) 83. sz. alatti üzletét átvenni szándékozom, hitelezők 3 nap alatt jelentkezzenek. Lukács Kálmán Calea Victoiei (Kolozsvári-u.) 83.

Köszönetnyilvánítás.

Mindazoknak, akik felejthetetlen drága halottunk, néhai Spitzer Béla elhunytá alkalmából fájdalomukat részvétükkel enyhíteni igyekeztek, ezúton mondunk hálás köszönetet.

A gyászoló család.

MOZI

— Nebántsvirág. Hervé örökszép melódiái csendűnek fel az Atlantic nyári- és az Apolló mozgókban. Ki ne ismerné a Nebántsvirágot? Kit nem bűvölt el ez az örökszép, klasszikus zene s kit nem mulattatott el darab, kedves, ártatlan humoru témája? S mindez meglevenedik az Atlantic- és Apolló-mozgók előadásán, a legjobb, legtemperamentumosabb olasz operettdivának, Leda Gysnek főszereplésével, teljesen új felfogásu, nagyon sikerült rendezésben és ami a film előadását értékben emeli, eredeti zenekísérettel, amelyet az Atlantic- és Apolló-mozgók zenekara jó és elismert hírnevéhez méltóan interpretál. A Nebántsvirágot egy kiűző 2 felvonásos Mack Sennett burleszk előzi meg, amelyben Bandsal Rudi, a kancsal amerikai komikus játszik. Az Apolló- és Atlantic-mozgónak ez a szcenziós műsora ma meg utóljára.

— Vajda Ernő, a legtehetségesebb élő magyar író, akinek színdarabjait London, Páris és Bécs legelőkelőbb színházai mutatják be, regényeit minden kultúrment nyelvére lefordították, novelláit a legnagyobb amerikai és angol lapok és folyóiratok közlik. Vajda Ernő egyik legnagyobb sikerét a „Jött-ment asszony” című színdarabjával aratta, melyet most Korda Sándor filmre dolgozott fel. Korda Mária és Somlay Arthur játszik a 8 felvonásos film főszerepeit, amely ma a Dorian-filmszínházban 5 és 7 órakor a Dorian Terraszon 9 órakor látható.

Egy 55 HP. teljesítményű
Leobersdorfi gyártmányu

DIESELMOTOR

Igen jó és üzemképes állapotban, csere folytán olcsón kapható. — Értekezhetni:

»Economia« keresk. és ipari r.-t.
Oradea-Mare. Telefon: 8-58.

MÉRNÖKI RÁZS-PAUS-MILLI-
MÉTER ÉS VÁZLATPAPÍR TEKERCSEIN
ÉS IVBEN SONNENFELD-NEL
ORADEA-MARE PIATA REGINA MARIA
(BEMER-) TER 3, TELEFON: 62

A nagyváradi bőrdárná és táskagyár
Str. Cuza Voda (Szacsvai-utca) 18. sz. alatt

Összes gyártmányai detailban is gyári árak mellett kaphatók

ELADÓ: B. P. Hásdeu (Hármas)-u. három lakásos ház 350,000, ugyarott két lakásos 270,000 Str. I. C. Bratianu (Szaniszló)-u. mellett háromszobás magánház 340,000, mindenütt átadó lakással. Str. General Holban (Széles)-u. több lakásos 250,000, Strada Oitenia (Csengeri)-u. magánház 200,000. Str. Petru Rareș (Péter)-u. szép ház 160,000 áadó lakásokkal. Villa kis szőlővel 240,000. Str. Ep. C. orogariu Uri)-u. mellett magánház átadó 420,000.

CSAPÓ, Strada Academiei 6. szám

Antropositele S. A. HERMES Áruaktár R.-T.
ORADEA-MARE, OBOR.

Saját Iparvágyány Str. Griviței (Sánc-u.) 11. Telef. 15 74

Beraktározás, lombard-kölcsön. Árak szakszertű kezelése. Consignációs és bizományi árak.

Európa bélyeggyűjtemény
eladandó

Beer Henrik

Brașov, Str. Castelului 134.

Remélem

tudja már, hogy

a Pannoniában

vízumoztat

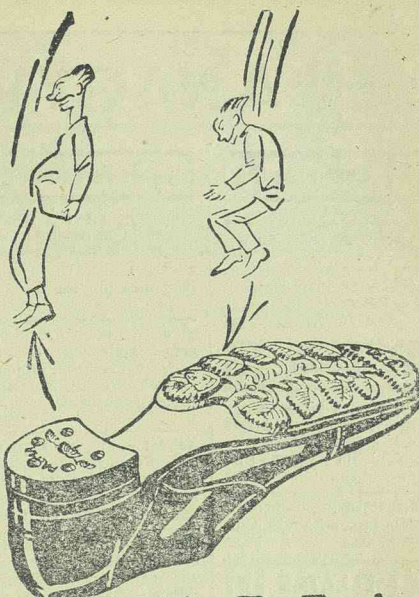
DEUTSCH-aktár

Utlevéleket elintéz

Borhoz csak ásványvizet igyék!

A természetes szénsavas orsón vastartalmú LIPPAFÜREDI ásvány és borviz, üdít és gyógyít. Egy házől se hiányozzék kérjen mindenütt azonnal „Apolló” ásvány- és borvizet. Gyomorbetegék vérszegények és lábadozóknál nélkülözhetetlen. Orvosok által ajánlva.

Kapható minden jobb étterem és fűszerkereskedésben Főlerakat: „Merour” vállalat Strada General Mosoiu No. 7. — Telefon 2-21.

PALMA

kaucsuk sarok és talp

védelmet nyújt hideg és nedvesség ellen

Gyermek nyaraltatási

céla keresünk július és augusztus havi bérletre egészséges fekvést nagyobb épületet, fürdőre alkalmas folyóvíz közelében és lehetőleg vasúti állomás mellett. Butorzat nem szükséges. Ajánlatokat pontos leírással és feltételekkel a kiadóhivatal továbbítja.

Uri szabó üzletemet

a mai kor igényeinek megfelelően berendezve megnyitottam. Ugy hozott, mint saját elsőrendű anyagomból jutányos árban készítek ural ruhákat. — Elsőrendű munka.

WOLLNER, uri szabó

Strada Gojdu (volt Beöthy Ödön-utca) 29. sz. alatt.

RUHÁKAT legolcsóbban FEST, TISZTÍT
gallérokat és kézzelket legszebben mos és vasal

SHABÓ LÁSZLÓ

Sf. Ladislau (Körös-u.) 1.

Fiók: Bazárépület Boulevard Regele Ferdinand

A Biró József telepen

(Principele Mihai — Gerliczi utcai kocsihíd feljártánál) a város legszebb helyén, az alsó legszebb 10 szőlőparcella, amely villák vagy családi házak építésére igen alkalmas, most már kedvező árakban és fizetési feltételekkel is végleges eladásra kerül. Felkérem, mindazokat, kik ezen parcellák iránt már érdeklődtek vagy érdeklődnék, hogy szíveskedjenek rövid időn belül elhatározásukról értesíteni. Az esetleges építkezéshez szükséges olcsó anyagok beszerzése és víz ellátás folyamatban van. — Tisztelettel:

Biró József

Calea Dorobanților (volt Rulikovszky-ut) 8. sz. a.

A legkisebb hirdetés ára 30 le!

A NAGYVÁRAD APRÓHIRDETÉSEI

Egy sor ára 3 le, vasárnap kétszer 6 le!

Levelőzés

Aroápolásra használja az Agl-orómet, melyből arcára szép, tiszta és üdülész. — Kapható drogériákban és illatszertárakban. Főlerakat: Diana Gyógyszerár Oradea-Mare.

LAKÁS

5-6 szobás lakást magas telépésért keresek, csakis a központban. Cserelakás is van. Cim Hegedűs Hirtlapíródában. 1184

Különböző butorozott szoba azonnal kiadó. Cim a kiadóban. 1402

ELLÁTÁS

Jó házikosztót keresek kihordásra, közel a Prințul Carol (Szilágyi Dezső) utcához. Cime a kiadóba kérek. 1332

Alkalmazás

Felvétetik egy tanuló a Sonnenfeld r.-t. vonalzóba, Str. Prințul Carol (volt Szilágyi Dezső-utca) 6.

Önállóan főzni tudó mindenest keres kis családnál. Cim a Sonnenfeld portánál. 1264

Ügyes tanuló lány felvétetik a borítékgyárba. Str. Casapii (Mészáros) utca 4.

Tanuló felvétetik a Sonnenfeld grafikai műintézet könyvkötő osztályába. — Középső iskolai képzettséggel. Jelentkezni Str. Prințul Carol (Szilágyi Dezső-utca) 6. Irodában, vagy a portánál.

Munkás lány felvétetik a Sonnenfeld dobozgyárba. Str. Paci (Béke-utca) 7. 1364

Egy szakképzett molnár maomkezelő állást keres azonnali belépésre. 1389

Altare Dame Deutsch fransözisch sucht St.üle als Erzieherin oder Gesellschafterin nur in Vornehmes Haus Briele in H. H. 1398

Háromtagú család keres 15-re ügyes mindenest. Str. Millerand (Arany János-utca) 2., I. Pásztor. 1400

Tanuló leányokat azonnal felvesz a Békei női ruházalon. Str. Prințul Carol (Szilágyi Dezső-utca) 6. 1399

Francia szabású jutányos árban munkát vállal. Hazához is megy. Str. Alexandrii (Teleky-utca) 53. Földszint 7. ajtó. 1404

Egy kis gőzkazán eladó. Prom. Eminescu (Ezr. Emléktér) 16. sz. Gummi javító műhely.

Jól menő üzletre tehet szert, ha vásárol **sablonokat** Gultmann E.-nél Zárda-utca 2 sz., hol előrajzolást és perforálást is vállalnak

Adás-Vétel

Eladó alig használt finom sálboa jutányos áron. — Megtekinthető Ardeal ügynökké Episc. Ciorogariu (Uri)-utca főposta mellett. 1215

Eladó 196 beköltözhető és nem beköltözhető házak, kedvező fizetéssel, szőlők, lakások. Weisz Giz, Matei Besarab (Nyomda)-utca 4. 1342

Teljesen új, jó karban lévő női ruhák gyűjtemése miatt eladók. Értekezhetni Str. Crucii (Kereszt) u. 2., tüzletben. 1263

Eladó bérház 600 ezerleért belvárosban, 15 lakóval, nagy jövedelemmel. Emeletes ház több urilakkal központban egy-millióhatszáz ezer le. Bul. Reg. Ferdinand (Rákóczi-utca) 1 és fél millióért négy lakással, 6 szobás azonnal elfoglalható. Tománénál, Nilgész-telep 3-tól 6 ig Str. Tace Ionescu (Körös-utca) 21. 1271

Eladó vadonatúj fehér kötött kabát (bécsi modell) Megtekinthető Ardeal ügynökké, Episc. Ciorogariu (Uri)-utca főposta mellett. 1214

Strada Pasteur (Kórház-utca) 69. sz. a. a Str. Moldova (Kálvária)-utca átnyúló egy ház, telekkel és több házzal, részletezésre is, olcsón eladók. Értekezni Tátray Kálmán ügyvéd irodájában Strada Episcop Ciorogariu (volt Uri-utca) 15. sz., II. emelet 1. sz. alatt. 1025

ÓRÁK

ékszerek eladása, szak-szerű javítása a leg-komplikáltabbig

TISZAY-nál

Alexandrii (Teleky)-u. 9. Jutányos árak. Precizmunka

ELADUNK beköltözhető magán és bérházakat, kisebb-nagyobb szőlőket, birtokokat és házhelyeket.

Mikussay és Komjath

ingatlanforgalmi ügynökké, Strada Casarmei (vol Kaszárnya-utca) 2. szám. — Találhatók a Royalban.

Kinek

MI VAN ELADÓ?

Háza, földje, szőlője, jelentse be irodánkba, gyorsan elkövetjük.

Keresünk,
előjegyzett vevőink részére,
a város minden részén kisebb-nagyobb magán-, bér- és főuri HAZAKAT.

Keresünk,
kisebb-nagyobb SZÖLLŐKET a nagyvárad hegy minden részén és vidékein is, továbbá az egész megye területén 5, 15, 30, 100 és 200 holdas földbirtokokat, tanyákat.

Keresünk,
ugyanilyen BÉRLETEKET, KIADÓ és átadó üzlethelyiségeket, vendéglőket, kisebb-nagyobb lakásokat és butorozott szobákat.

„ARDEAL”

ingatlanforgalmi iroda Oradea-Mare, (Nagyvárad) Str. Ciorogariu (Uri)-u. főposta mellett. Nyitva egész nap. Telefon 203.

Butellás üvegek eladók. Cim a kiadóban. 1299

Eladók házak, szőlők, földbirtokok, bérházak, magánházak, fűszerüzlet és kocsmasíb. Tománénál Nilgésztelep d. u. 3-6-ig Str. Tace Ionescu (Körös-utca) 21. 1272

Üzlethelyiség Calea Victo-ria (Kolozsvári-utca) leg-forgalmasabb helyén előnyösen kiadó. Értekezni déli órákban. Steier Str. Römer 13. 1350

Eladó 40 hold szántóföld tanyával, szép gyümölcsös. 100 hektár kitűnő bor helyben. Tománénál, Nilgésztelep 3-6-ig Str. St. Ladislau (Körös-utca) 21 sz. 1377H

Házak eladók. Házadás megbízásokat vállalunk. — Kölosönöket megszerzünk. Magánpénz-ét jutálékkal kihelyezünk. Adásvétel R. Parcul Traian 12. Ertesítés délután. 405

Net ruhák, kabátok, kosztümök 30-700 leig. Olcsó gépszurozás. Pasteur (Kórház-utca) 47. I. em. Kézimunkák, gobelinék, filék, horgolások, himzés, kelm, szmarna olcsón. Str. Podgoria si Sinaia (Nilgész-telep 100-62. — Schwarcz-ház. (Redűlőhid-nál.) 1401

Eladó jókarban lévő két utcáról nyíló 4 szobás lakással, elfoglalható ház 390.000 leért. Str. T. Tichindal (v. Fűdő utca) 6. 1990

Eladó ház azonnal beköltözhető lakással. Erdékoldni lehet Erdélyi Lajos-nál Pusztajulek, jud. Bihar. 1391

Üzleti kirakathoz való redőnyök legjobb karban, 330 cm. magas, 190 cm. széles, eladó a Derby Cipőgyárban. 1396

60 év óta fennálló üzlet házsal a Vásár tér mellett eladó. Bővebbet Olánál Str. Axente Sever (Bém-utca) 6. 1395

Eladó sürgösen több szoba berendezés, teljes felszereléssel és egy sarok telek. Paul Chinez Rulikovszky ut. mellett, (Aulich Lajos-utca) 1. Dorobantilor (Rulikovszky-ut) sarok. 1362

Egy jókarban lévő 4 lóerős járgányos és egy üzempékes golyós csapágyal ellátott kézi cséplőgép jutányos áron eladó. Karsay Székelyhid 1407H

Eadó Singer varrógép, zománcozott gyermekágy és egy 5 fős oráosztály, antik zenélőóra és lényképzőgép. Str. Axente Sever (Bém-utca) 9 sz. 1338

Legjobb pénzbefektetés: szép ház több lakással, műhellyel, nagy telek. Ára 1.400.000 lei. Jövedelmez 100.000 leit. Cim a kiadóban. 1394

Egy komplet gyönyörű euedló, egy ajtós, szekrény, asztal, gyönyörű piús tükör és 6 divány, képek, tükör, regények özv. Schwartzné, Str. Densuianu (Jókai-utca) 12. 1393

Popovits József névre szóló pénztári ca igazolványokkal elvesztett. Kérlek a megtalálót adja át a Hegedűs Hirtlapíródába. 1406H

Leszállított áron készítek elsőrendű női ruhát, tanítványokat fő veszek Str. Simeon Barnu (Damianich-utca) 1. Szabados. 1388

Vasárnap délbén egy fekete laktidkú Calea Dorobantilor (Rulikovszky-utca) a padon maradt, a megtaláló kérélek leadni Rulikovszky-ut. 20. alatt özv. Bánffy-nél. 1367

Parkettes utcai szoba, előszoba, fürdőszoba külön konyhával butorozva vagy üresen egészen központban kiadó. Irodában Str. Pavel-utca 5. 1405H

Plissé és gouvre munkák nagyon olcsón készítenek Str. Alexandrii (Teleky-utca) 22., kapuval szemben. Ny

Magánpénz igen kedvező feltételek mellett ingatlanra vagy egyéb megfélelo biztosítékra felvehető. Strada Ep. Pavel (Pável-utca) 22. földszint, délelőtt. 1306H

Örökbe adnám 15 hónapos egészséges leánygyermekemet. — Cim a kiadóban.

Butorok

gyári áron kaphatók a legfinomabbtól, a legolcsóbbig

Steiner bútorgyárodnál M. Viteazul 12.

Sürgösen eladó

Gen. Holban (Széles-utca) 26. számú ház azonnal elfoglalható lakás, tüzlet új berendezéssel, kedvező fizetési feltételek. — Értekezhetni ugyanott.

Ha fürdőre vagy külföldre utazik

Szódinál vásároljon

málnaszörpöt, gyógy-aká-mézet, szalám, vaját, szardíniát, finom friss csokoládé-bonbonokat. Fűszer- és csemegeosztályom havi bevásárlásnál nagybaní árat szá-mít. 8-féle zamatu pörkölt kávéim utánozhatatlanok

Aszódí Baspalota.

Árverési hirdelmény.

Azt a 218 hl. 94 liter 1924. évi termésti vegyes bort, amelyet Müller Henrik brassói lakos megvett de ki nem fizetett, 1925. május 23-án délután 3 órakor, Nagykágyán lévő Halasi pincében tartandó nyilvános árverésen a legtöbbet ígérőnek, készpénzfizetés ellenében eladom.

Kikiáltási ár literenkint 11 lei. Közelebbi feltételek dr Várady Miklós székelyhidi ügyvéd urnál megudhatók.

Nagykágya, 1925. május 9.

Gróf Pongrácz István uradalma.

LEGUJABB

DOMBORNOMÁS

KERESKEDELMI LEVÉLPAPIROST

MEMORANDUMOT, SZÁMLÁT ÉS BORITÉKOT KÉSZIT

SUNFIELD, ORADEA-MARE

STRADA VLAHUȚA (SZENT JÁNOS-UTCA) 29.

Sonnenfeld Adolf nyomda Részv.-Társ.